

Kapitalmarkedsdag andre kvartal 2019

Per Halvorsen, CEO
Administrerende banksjef

Roar Snippen, CFO
Banksjef økonomi/finans

15. og 16. august 2019

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

Tilbakeblikk første halvår 2019

Avkastnings – og kapitalmål

Sammendrag regnskap første halvår 2019

Vedlegg

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

Tilbakeblikk første halvår 2019

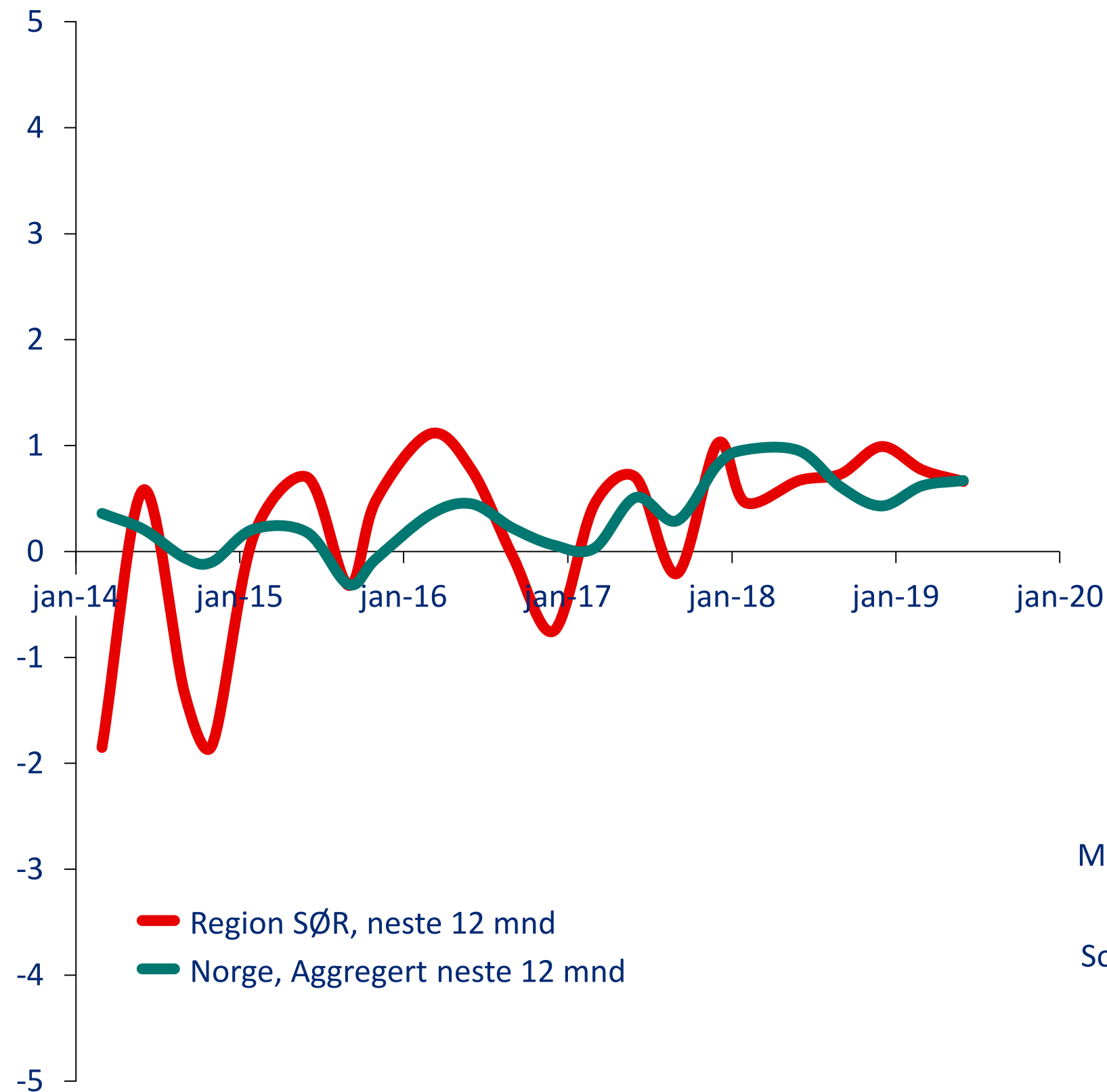
Avkastnings – og kapitalmål

Sammendrag regnskap første halvår 2019

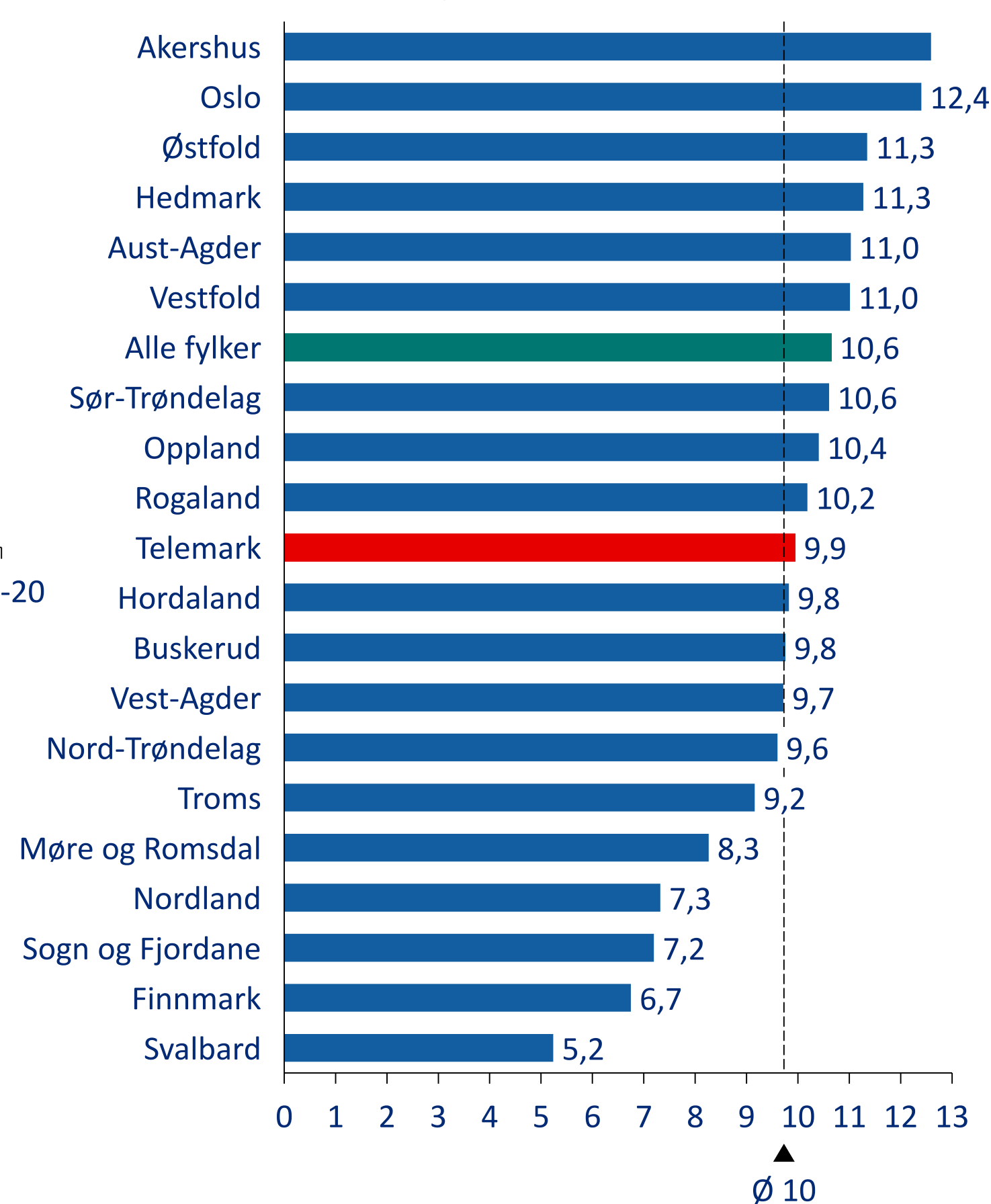
Vedlegg

Telemark følger veksten i Norge

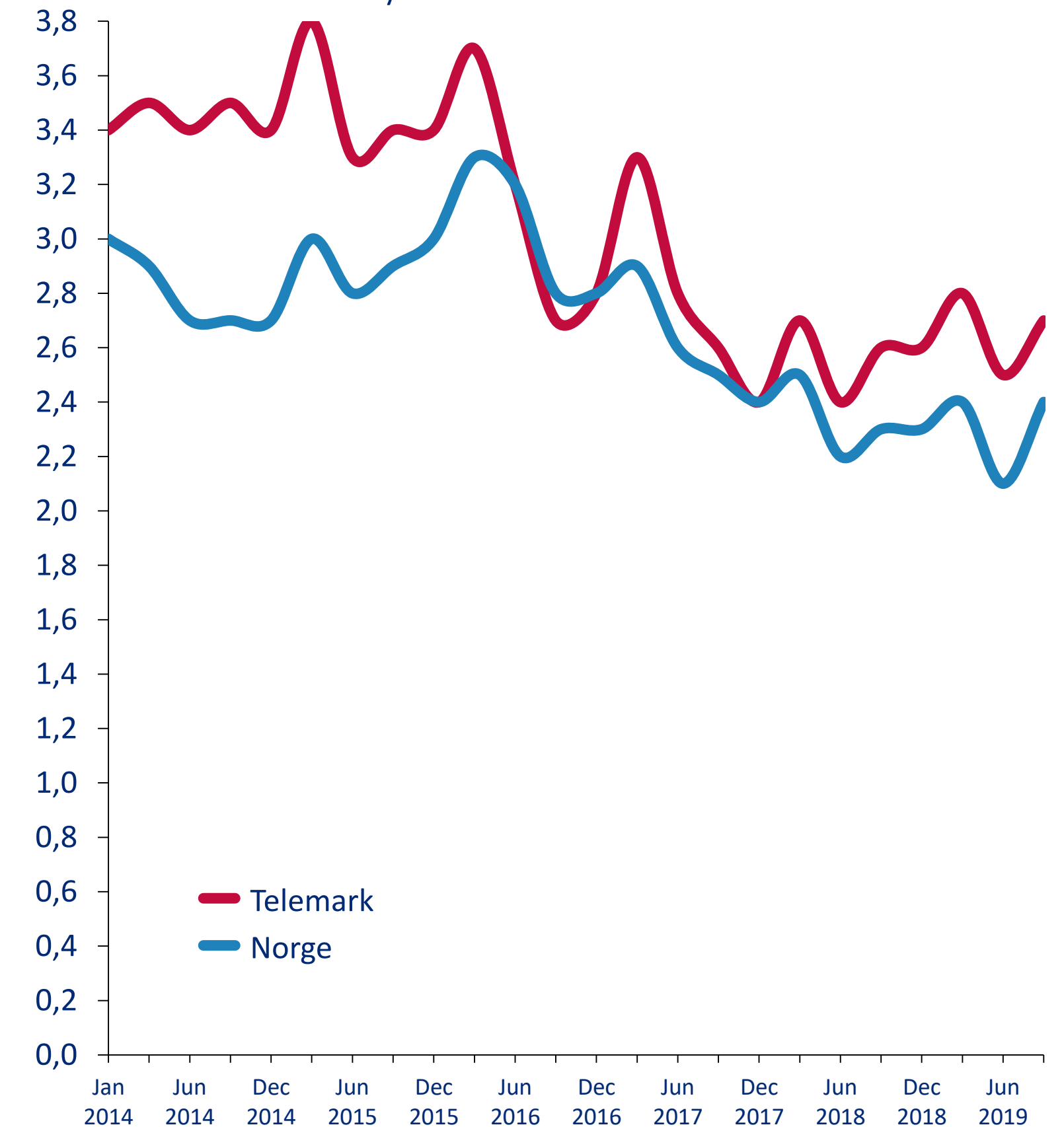
Vekst i investeringer
Neste 12 måneder. Indeks

Fylkesfordelt bruttoprodukt
Faste 2016 priser. Indeks 2014 til 2019

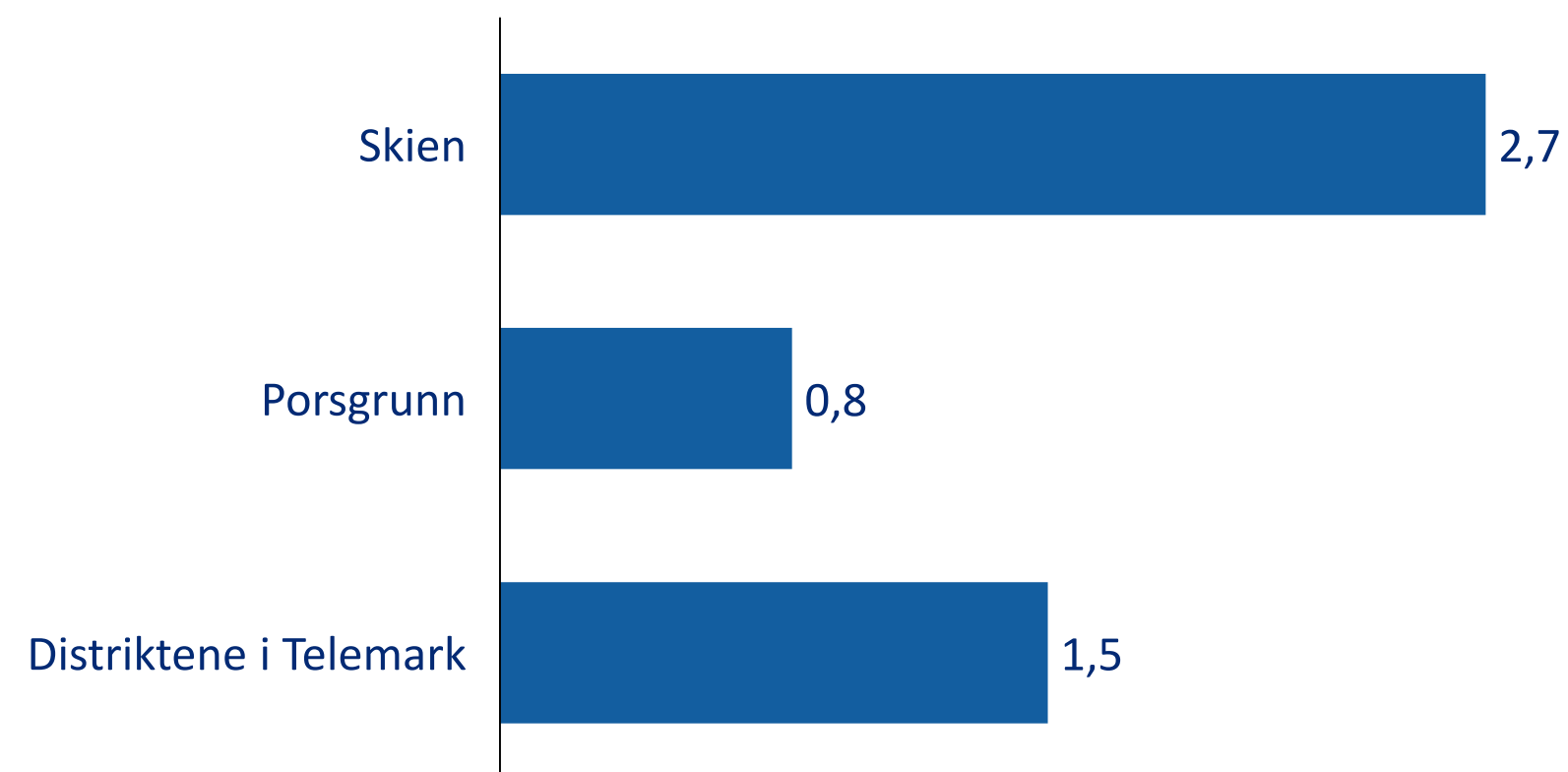
Arbeidsledighet
Prosent av arbeidsstyrken

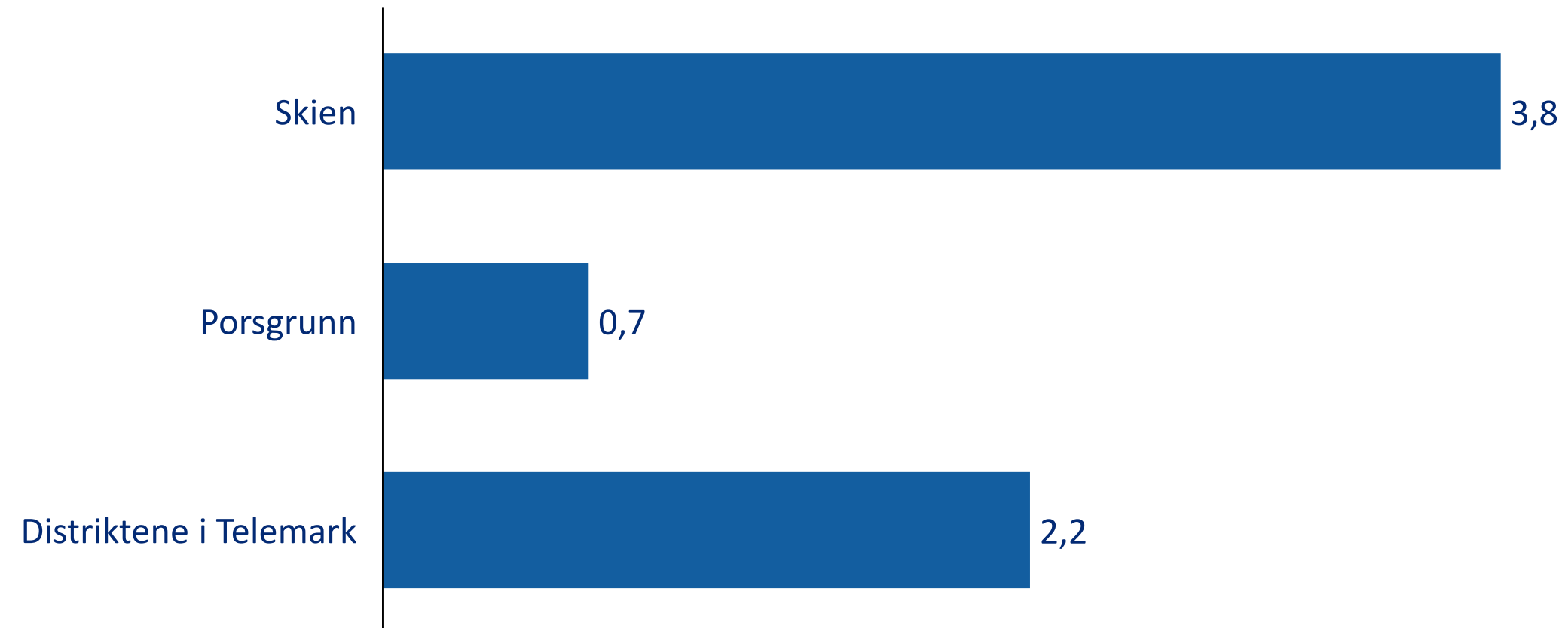
Kilder: Norges Bank. Regionalt nettverk 2/2019, SSB, Sparebanken Telemark, NAV

Stabil boligprisutvikling og «kjøpekraft»

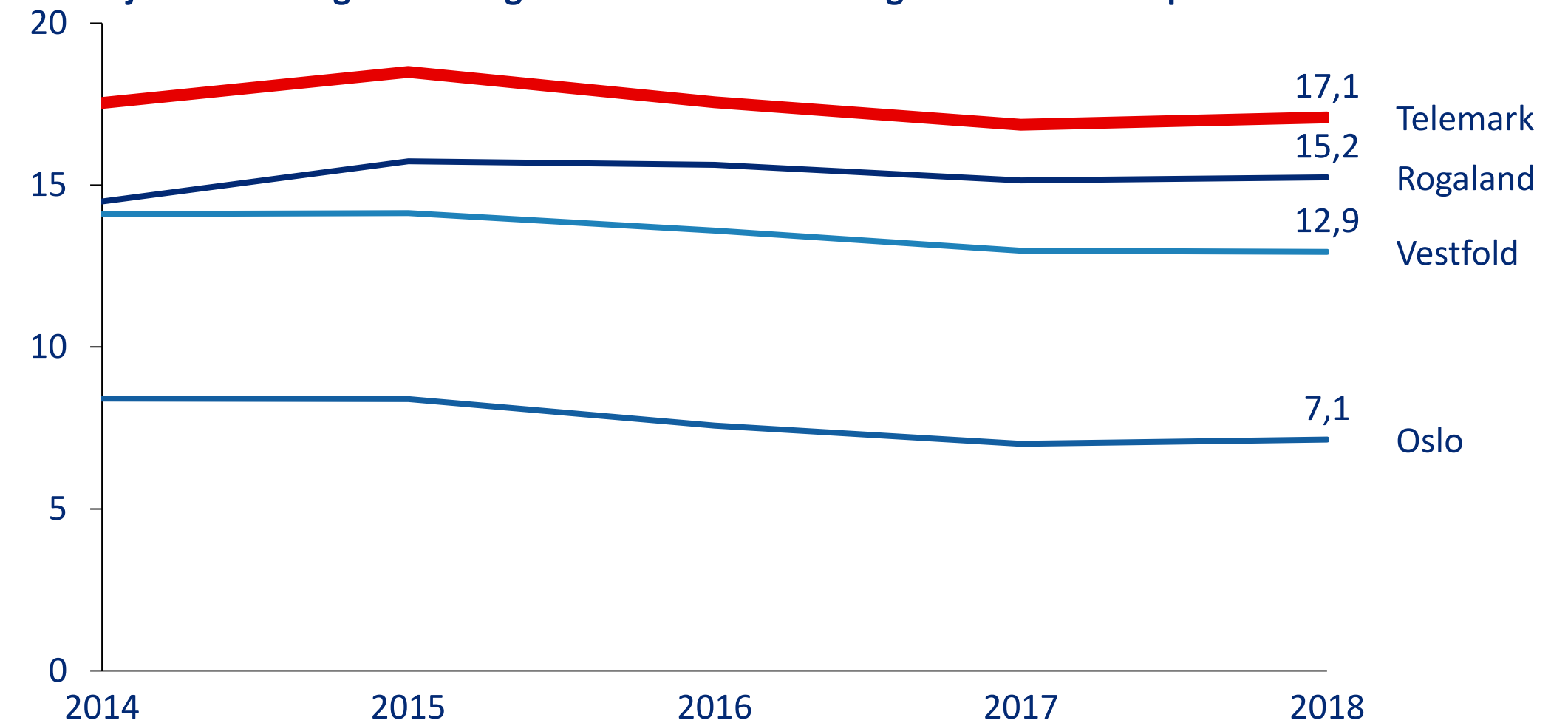
Boligprisutvikling, andre kvartal 2019

Boligprisutvikling, siste 12 måneder

Gjennomsnittlig alminnelig inntekt etter særfradrag ift kvadratmeterpris

Figuren over viser forholdet mellom gjennomsnittlig alminnelig inntekt etter særfradrag og gjennomsnittlig kvadratmeterpris for brukt bolig.

Omstillingsdyktig region

Industrien i Grenland ble tidlig tvunget til å tenke miljø og omstilling til mer bærekraftig industri

Dette har gjort Grenland og Telemark til en av Norges mest omstillingsdyktige industriregioner

inovyn

ADDCON

Elkem
A Bluestar Company

RHI MAGNESITA

ABB

noretyl

SPERRE
ROV Technology
Part of AKVA group

SpareBank 1 TELEMARK 175

Google kjøper giganttomt i Skien

Teknologigiganten Google har kjøpt en tomt på 1947 mål i Skien.

KJØPT: Google har kjøpt 1947 mål i dette grøntområdet i Skien. Foto: Google Maps

9. AUGUST 2019 KL. 10.32

Google har kjøpt kjempetomt i Skien

Google har kjøpt en stor tomt i Skien, i tilfelle teknologigiganten får behov for flere nye datasentre i Europa.

Einland: MS har kjøpt en tomt i Skien

Google har kjøpt datasentertomt i Skien

Kraft 3 DAGER SIDEN

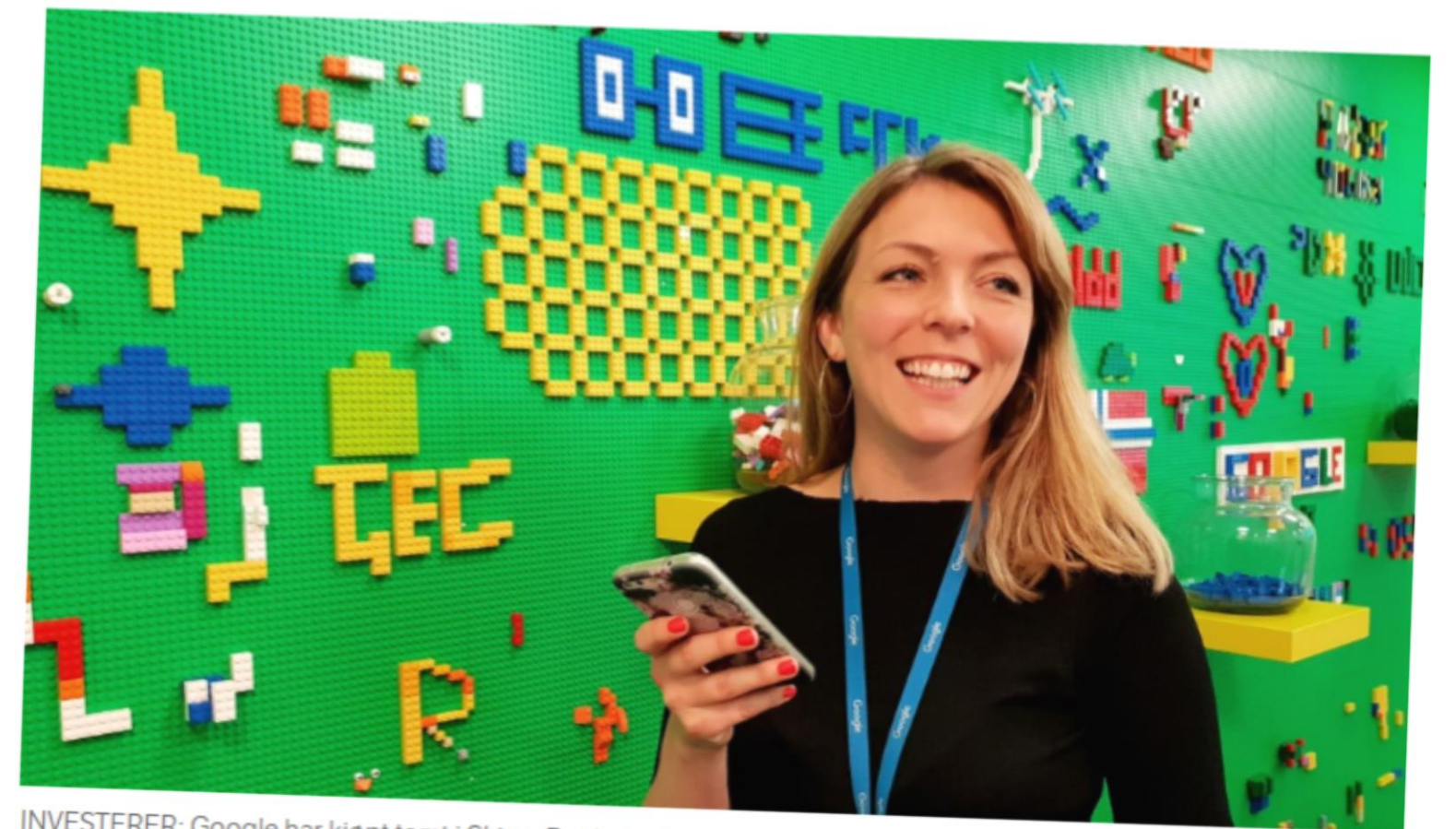
GERT OVE MOLLESTAD
Oslo

09. AUG 2019

(Montel) Statkraft har inngått et samarbeid med søkemotorgiganten Google om å tilrettelegge en 1.947 mål stor tomt i Skien for etablering av et storskala datasenter.

Google kjøper kjempetomt i Skien

Datagiganten Google har kjøpt en gigantisk tomt, nord for Skien.

INVESTERER: Google har kjøpt tomt i Skien. Det bekrefter pressesjef i selskapet, Helle Skjervold.
FOTO: ØYSTEIN TRONSLI DRABLO

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

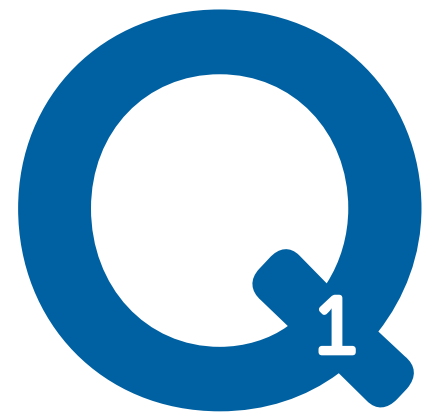
Tilbakeblikk første halvår 2019

Avkastnings – og kapitalmål

Sammendrag regnskap første halvår 2019

Vedlegg

Tilbakeblikk første kvartal 2019

JANUAR

FEBRUAR

MARS

Fremtind

Skadeforsikringselskapet Fremtind AS etableres 01.01.2019

FREM TIND

175 års jubileum

For 175 år siden startet en reise som har betydd mye for mange i våre lokalsamfunn. Den 4. oktober i år fyller banken 175 år, noe som vil bli markert på ulike måter gjennom året.

Endring av eiermodell i BN Bank ASA.

SpareBank 1 Telemark viderefører sitt eierskap – fra indirekte til direkte eierskap i BN Bank ASA.

Odd Ballklubb 125 år

Som hovedsponsor for Odd Ballklubb er vi med på avsparket til serieåpningen mot Brann og feiring av klubbens 125 årsjubileum.

Tilbakeblikk andre kvartal 2019

APRIL

Historiens første utbytte til egenkapitalbeviserne etter børsnoteringen. 10. april ble det utbetalt utbytte på 5,50 NOK per egenkapitalbevis. Totalt 60 MNOK.

Bankens årlige **gavetildeling**. Fra bankens overskudd gikk 3 MNOK til omtrent 500 lag og foreninger i Telemark.

MAI

Best i test - igjen!

Norsk kundebarometer har kåret oss til bransjevinner i kategorien skadeforsikring.

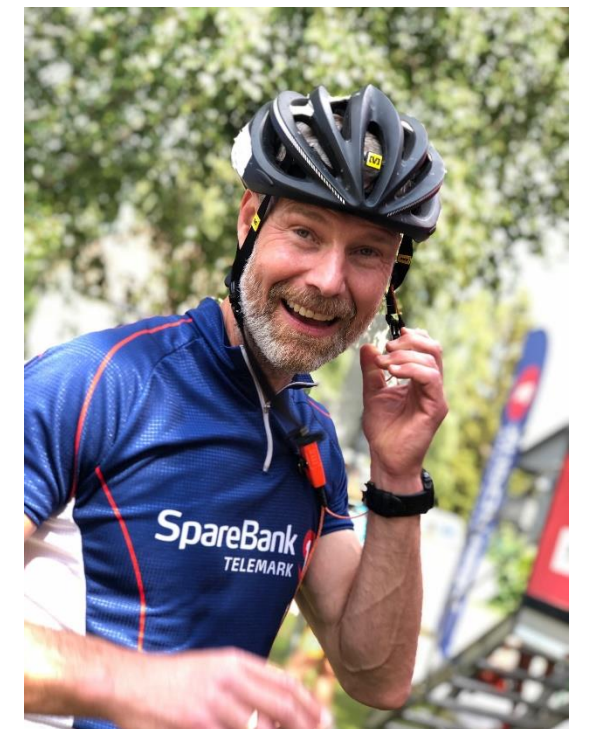

JUNI

500 kunder ble med oss på arrangementer i forbindelse med bankens **175-års jubileum**

Telemarksveka

Bø sentrum myldret under Sommarland-sprinten i år! Det samme gjorde Lunde sentrum mens Kanalrennet foregikk.

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

Tilbakeblikk første halvår 2019

Avkastnings – og kapitalmål

Sammendrag regnskap første halvår 2019

Vedlegg

Langsiktige mål

1 Avkastning på egenkapital 9 prosent

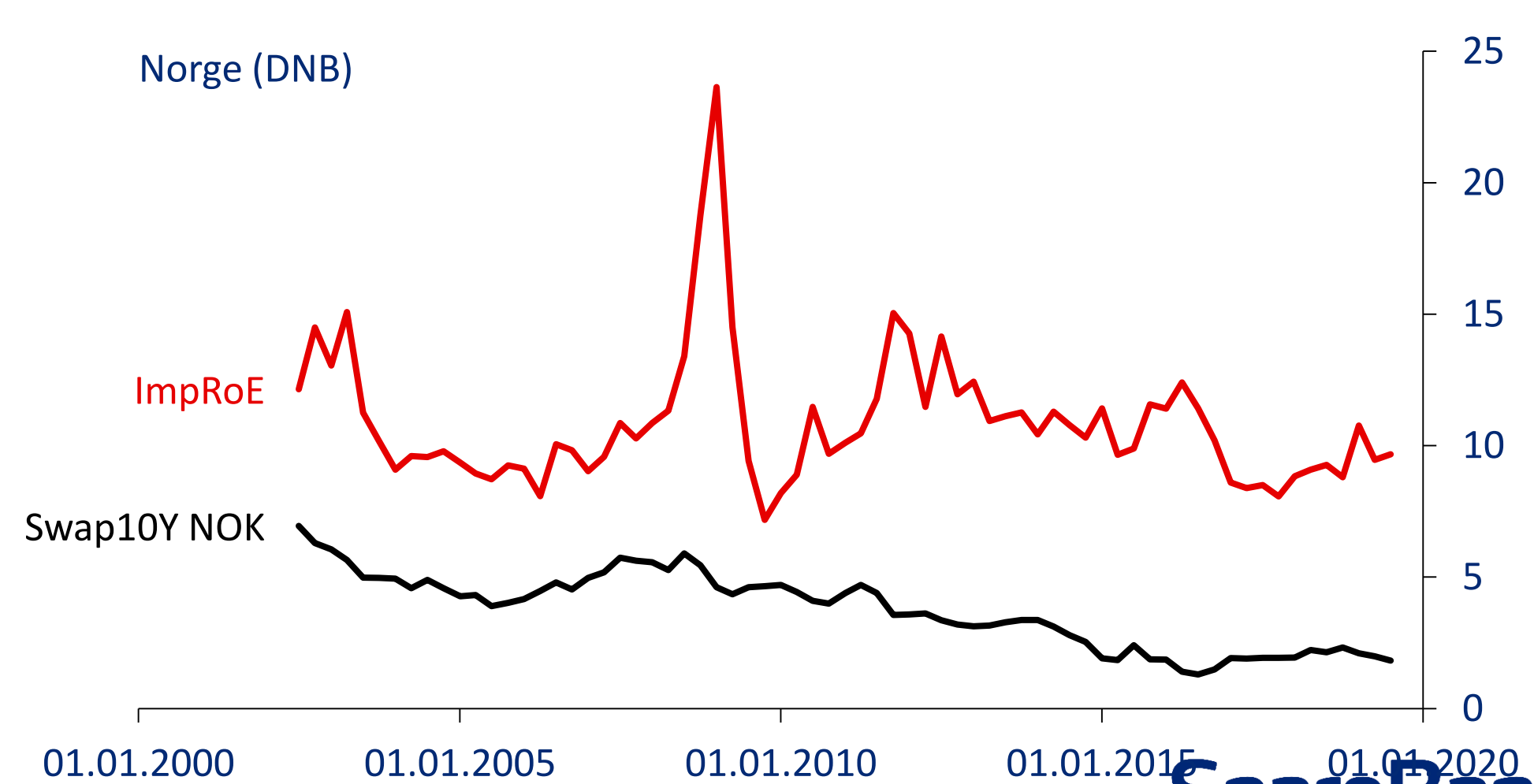
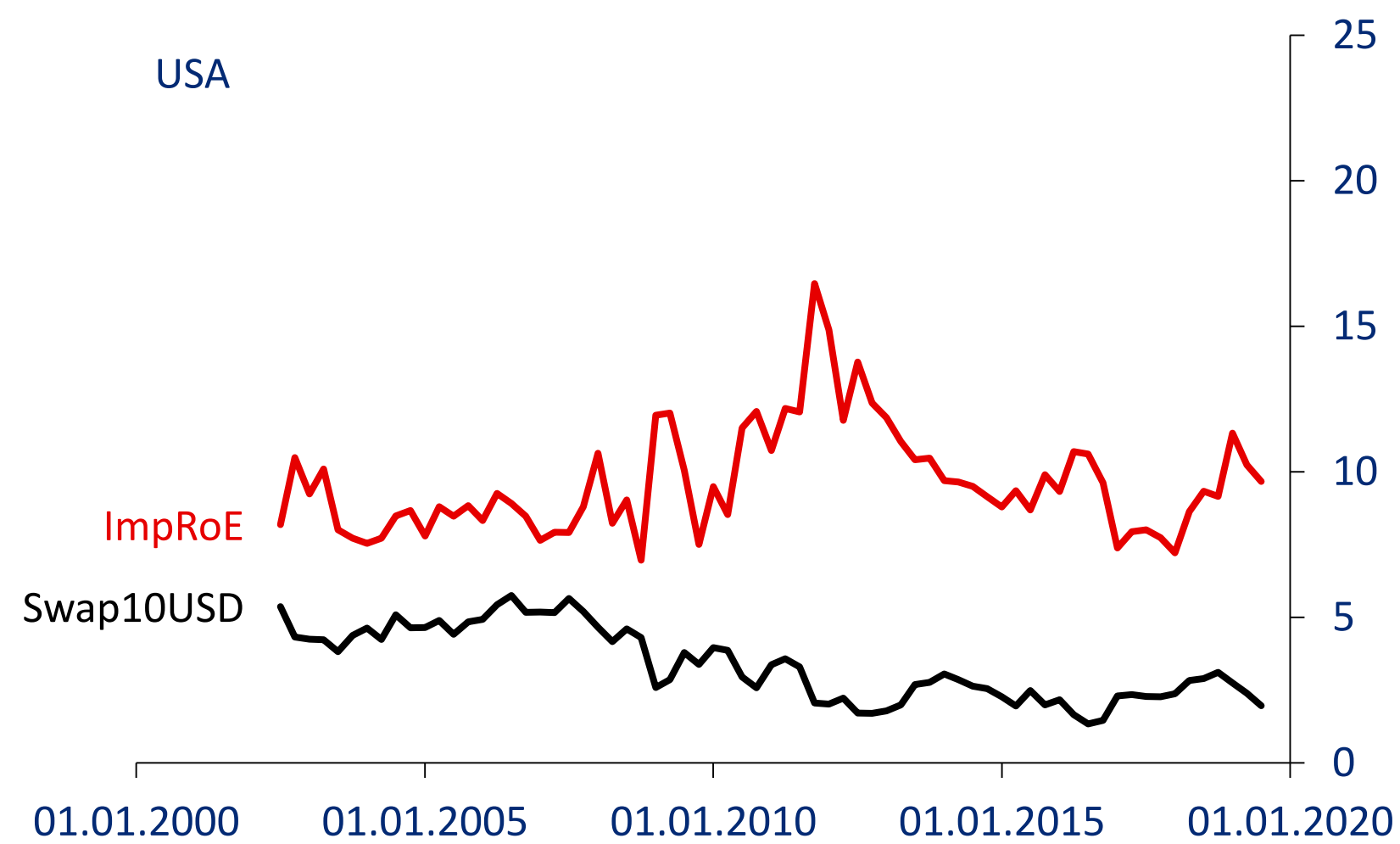
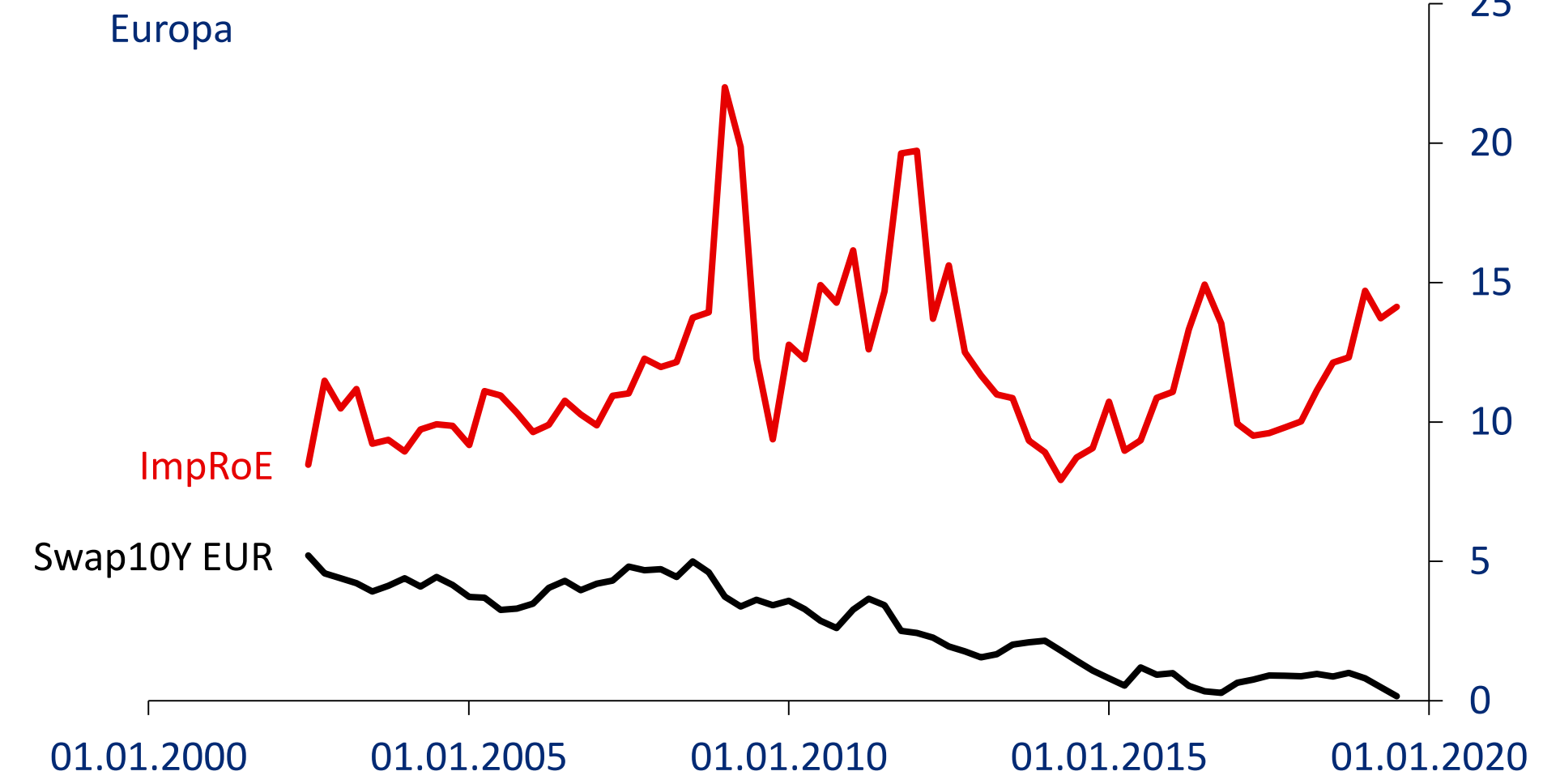
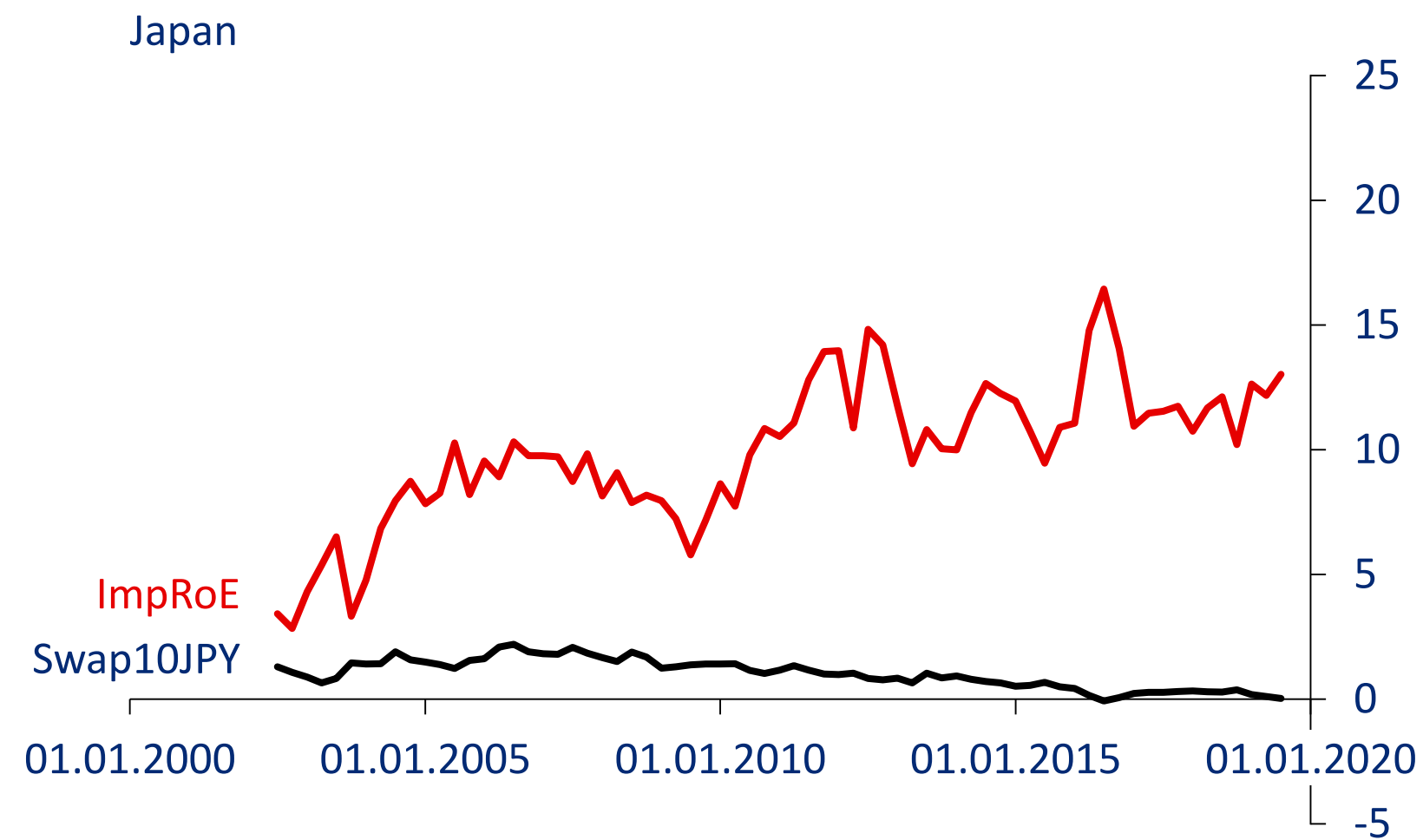
2 Ren kjernekapitaldekning på 16 prosent

3 Utbytte på 50 prosent

4 Utlånsvekst på 6 prosent

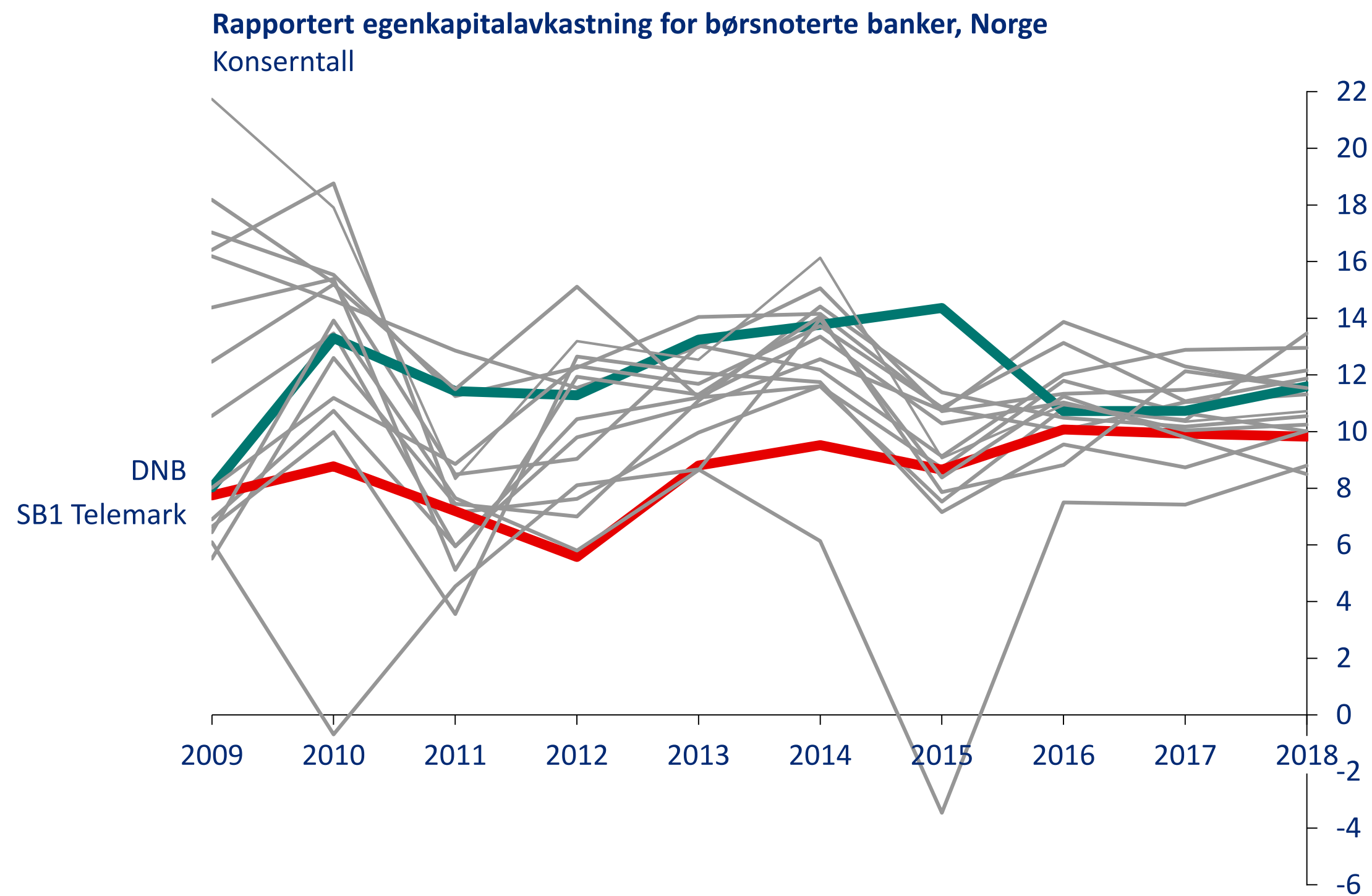

Avkastningskravet er uavhengig av rentenivå

Faktisk avkastning ligger på om lag 10-12 %

BANK	ROE	CET1	DIV
DNB	12 %	16,3 %	> 50 %
SB1 SR-BANK	12 %	14,6 %	50 %
SB1 SMN	12 %	15 %	50 %
SB1 NORD-NORGE	>12 %	14,5 %	> 50 %
SB1 HEDMARK	10 %	16 %	50 %
SB1 RINGERIKE HADELAND	10 %	15 %	> 50 %
SB1 BV	10 %	15,5 %	50 %
SB1 ØSTFOLD AKERSHUS	>10 %	14,5 %	50 %
SPAREBANKEN VEST	12 %	14,7 %	> 50 %
SPAREBANKEN MØRE	N/A	14,8 %	50 %
SPAREBANKEN SØR	9 %	14,8 %	50 %
SPAREBANKEN ØST	10 %	14,75 %	50-75 %
TOTENS SPAREBANK	N/A	14,5 %	50 %
SANDNES SPAREBANK	>9 %	15,2 %	50-75 %
SBANKEN	14 %	14 %	<30 %
SB1 TELEMARK	9 %	16 %	50 %

Kilde: SpareBank1 Markets.
Børsnoterte sparebanker. Årsregnskap. Ikke justert for engangseffekter.

Merknad Noen kommuniserer utbyttepolitikken sin som et minimumsnivå («minst 50 %»), mens andre kommuniserer det som et maksimumsnivå («inntil 50 %»).

Anslag på implementering av CRD IV/CRR

Regulatorisk krav til ren kjernekapitaldekning i prosent
Forholdsmessig konsolidert

Anslag effekt på ren kjernekapitaldekning av
Finansdepartementets høringsnotat

	Bankpakke I	Bankpakke II
Morbank	0,8%	↑
Konsolidert [3]	~ 1,9%	↑ ↑

Sparebanken Telemark har nødvendig soliditet til å møte forslagene i høringsnotatet fra Finansdepartementet, slik vi forstår dem.

Forslagene har generelt konkurransevridende effekter der «IRB-banker» kommer styrket ut i forhold til standardbanker.

Det er usikkert på om Bankpakke II, som forventningsmessig innføres høsten 2021, vil bli møtt med nye økte kapitalkrav fra myndighetene.

Merknad:

[1] Sparebanken Telemark har ikke mottatt Pilar 2-krav på forholdsmessig konsolidert balanse.

Pilar 2-krav forholdsmessig konsolidert antas å være 2,0 prosent.

[2] Pilar 2-Guidance er av Finanstilsynet foreslått på minimum 1,0 prosent. Bankens management buffer er i dag på 0,8 prosent.

[3] Anslag basert på interne beregninger ved fjerning av Basel I gulvet på SpareBank 1 Boligkreditt og BN Bank samt SMB rabatt for SB1 Telemark

Ikke foretatt beregninger av effekt knyttet til eierandeler i SpareBank1 SMN Finans, SpareBank 1 Kredittkort og SpareBank 1 Næringskreditt.

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

Tilbakeblikk første halvår 2019

Avkastnings – og kapitalmål

Sammendrag regnskap første halvår 2019

Vedlegg

Hovedtrekk første halvår

- God underliggende drift og godt resultatbidrag fra SpareBank 1 Gruppen
- Renteøkning på utlån og innskudd med effekt fra medio mai gir positivt resultatbidrag
- Tilfredsstillende innskudds- og utlånsvekst
- Fortsatt lave tap
- Høy soliditet

God lønnsomhet, vekst og soliditet

God vekst

Netto renteinntekter økte med 7,5 %.

Netto provisjons- og andre inntekter økte med 22 %.

Utlånsvekst på 6,4 % og innskuddsvekst på 5,0 %.

God lønnsomhet

Godt resultatbidrag på 53 mnok fra SB1 Gruppen inkl. Fremtind-transaksjon og verdiregulering eiendom.

Driftskostnader økt med 11 %, engangseffekter.

Avkastning på egenkapital på 11,4 %.

Høy soliditet

Ren kjernekapitaldekning på 16,5 %.

Finansielle nøkkeltall per 30.06.19

RoE

Resultat etter skatt konsern på 183 (161) mnok gir avkastning på egenkapitalen på 11,4 (11,3) %

Rentenetto

Netto renteinntekter 206 (188) mnok, rentenetto på 1,67 (1,60) % mot 1,64 % ved utgangen av 2018

Provisjonsinntekter

Provisjonsinntekter KF 36 (37), øvrige provisjonsinntekter og andre inntekter 79 (75) mnok

Resultat finans

Resultat finansielle investeringer 71 (48) mnok herav 36 mnok Fremtind transaksjon

Kostnadsprosent

Kostnadsprosent konsern på 41,0 (41,6) % og 38,6 (37,6) % i morbanken

Tap på lån

Tapskostnad 8,1 (6,4) mnok

CET1

Ren kjernekapitaldekning på 16,5 (16,0) %

Utlånsvekst

6,4 (7,5) % siste 12 måneder. Bedrifts- og personmarkedet vokste med 8,5 (9,2) % og 5,7 (6,9) %

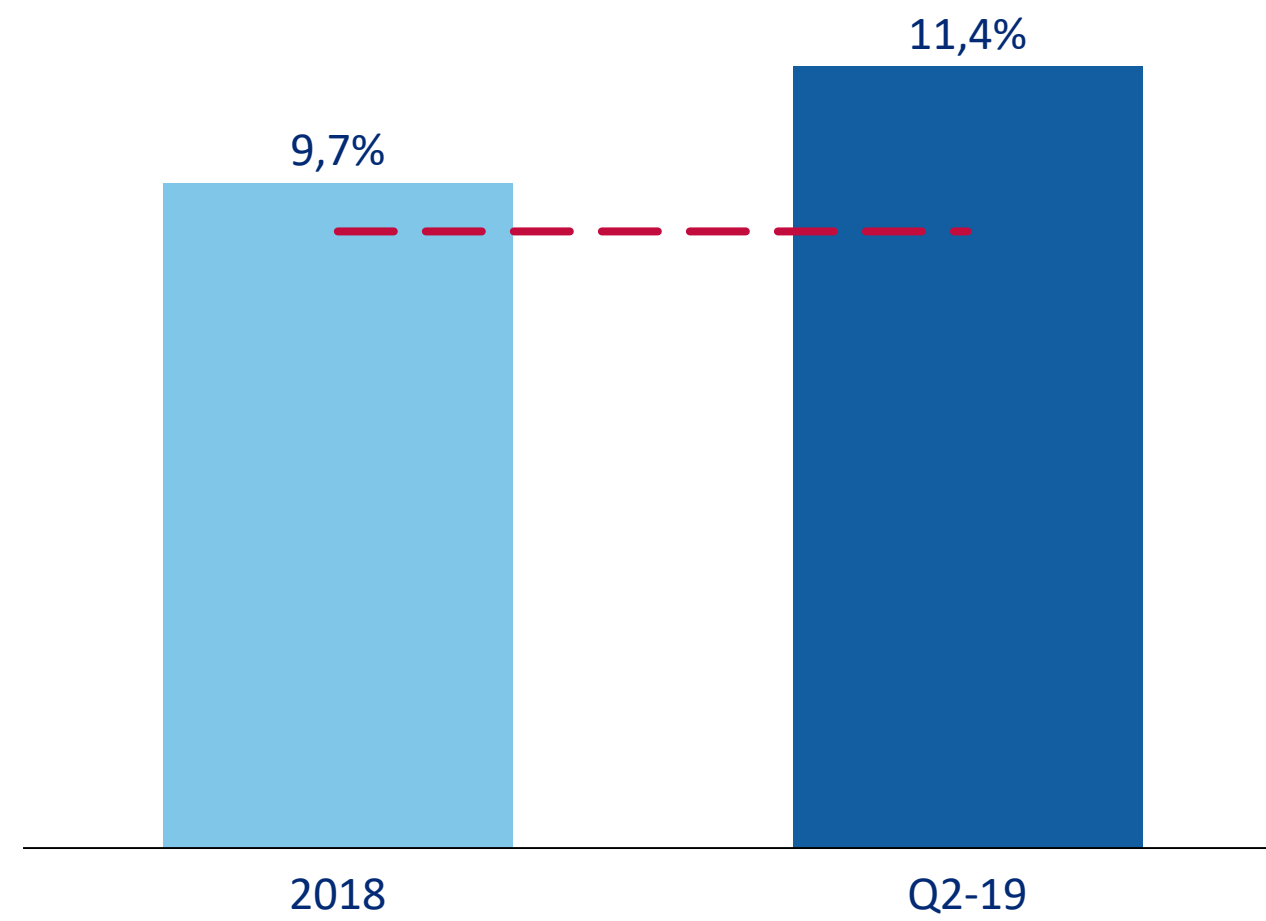
Innskudd

Vekst i innskudd på 5,0 (9,4) %. Innskuddsdekning på balansen er 71,9 (72,8) %

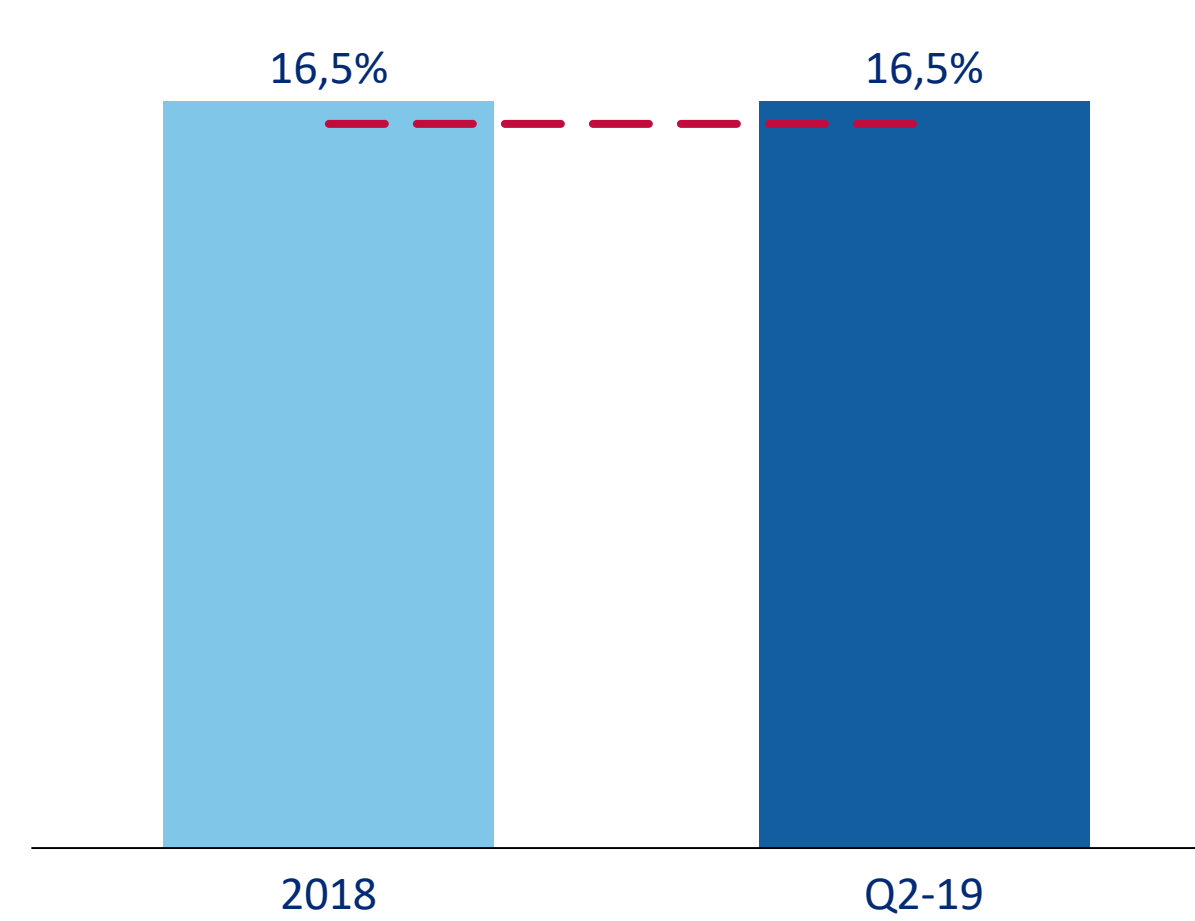

Nøkkeltall, mål og resultater

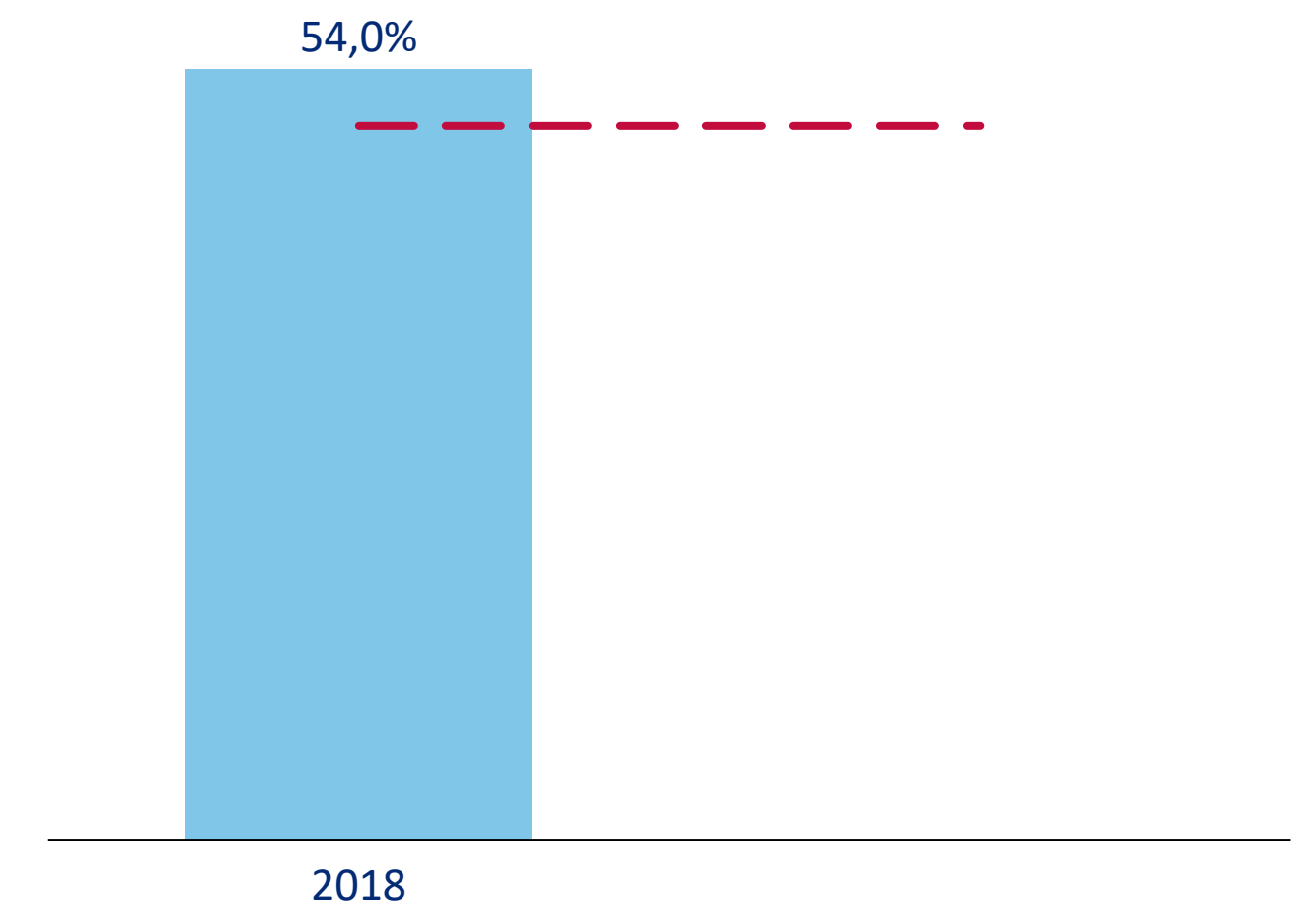
Egenkapitalavkastning

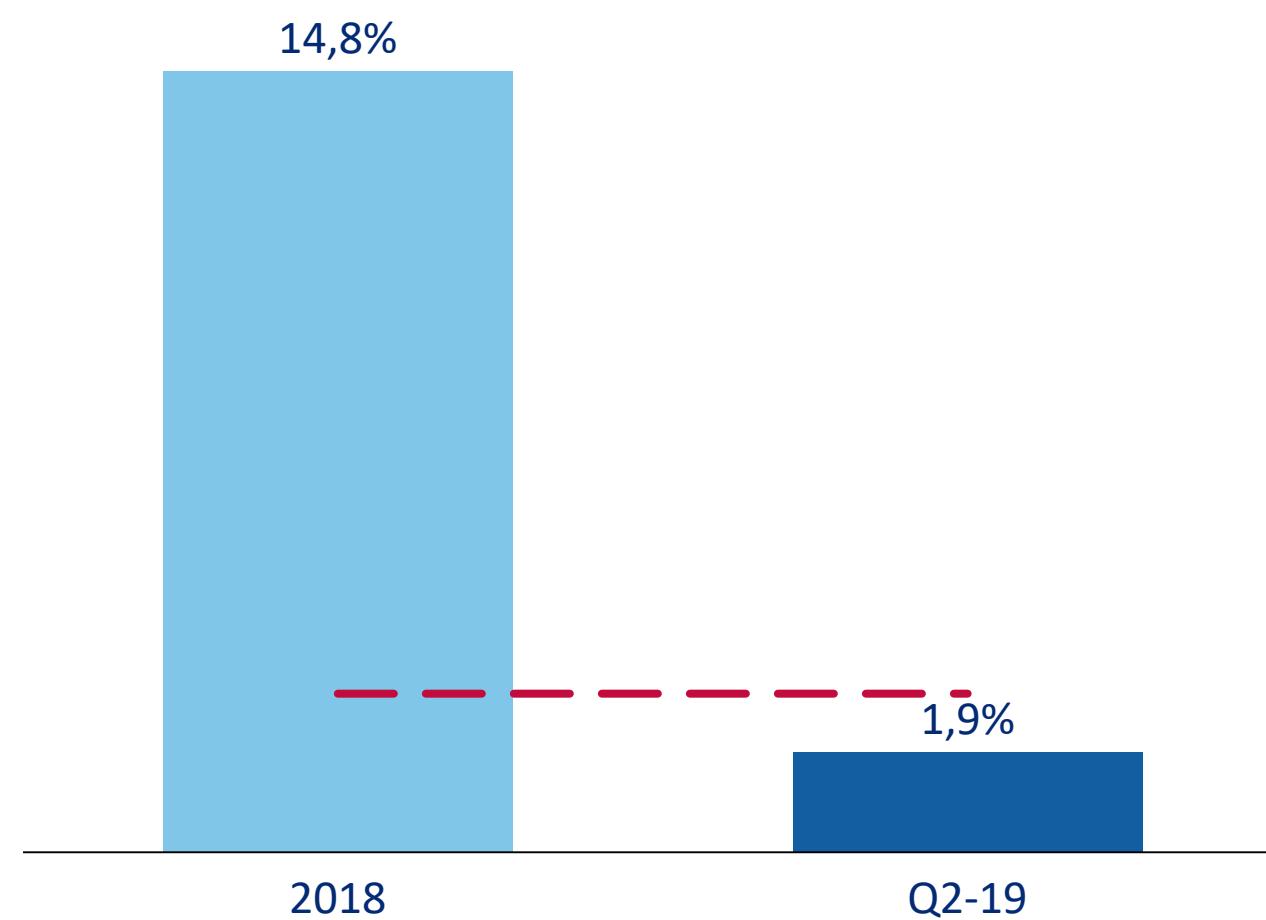
Ren kjernekapitaldekning

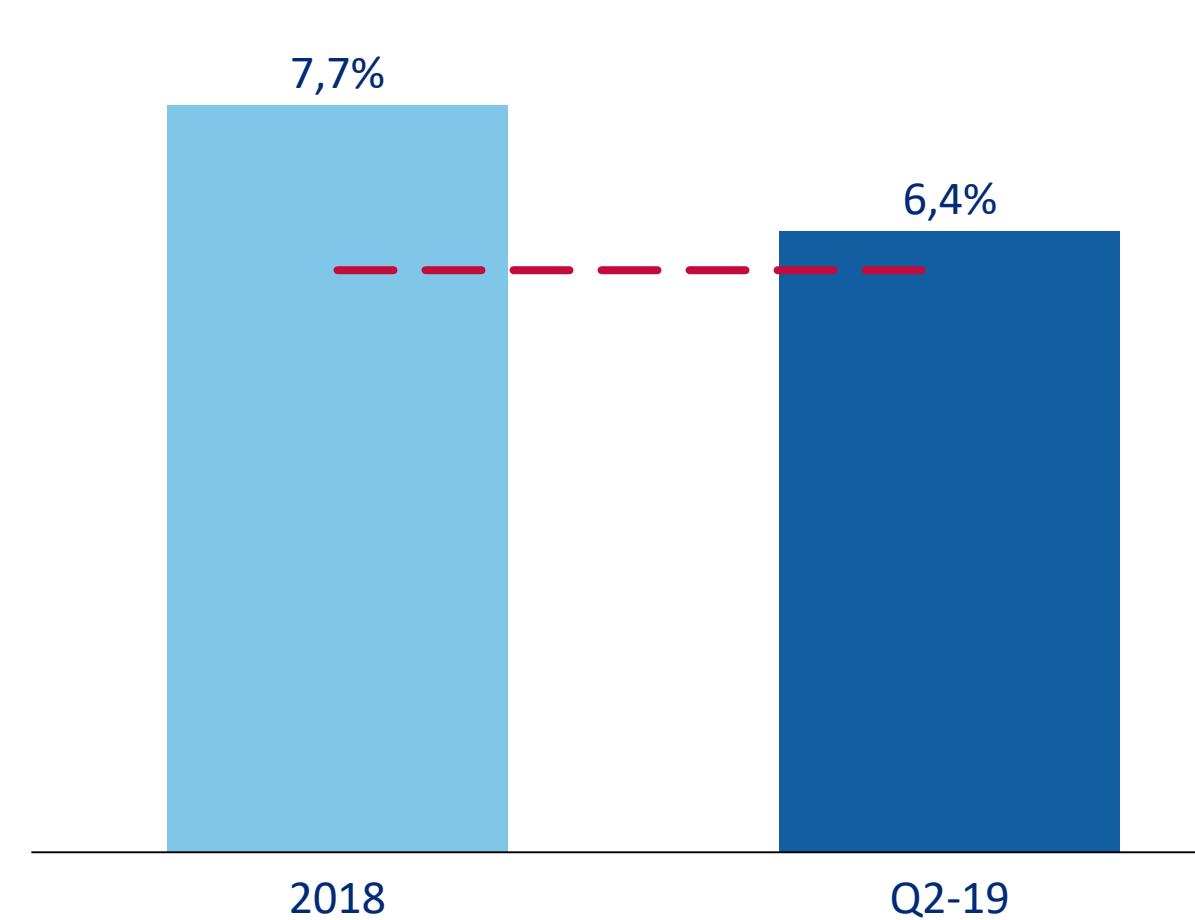
Utbytteandel

Kostnadsvekst

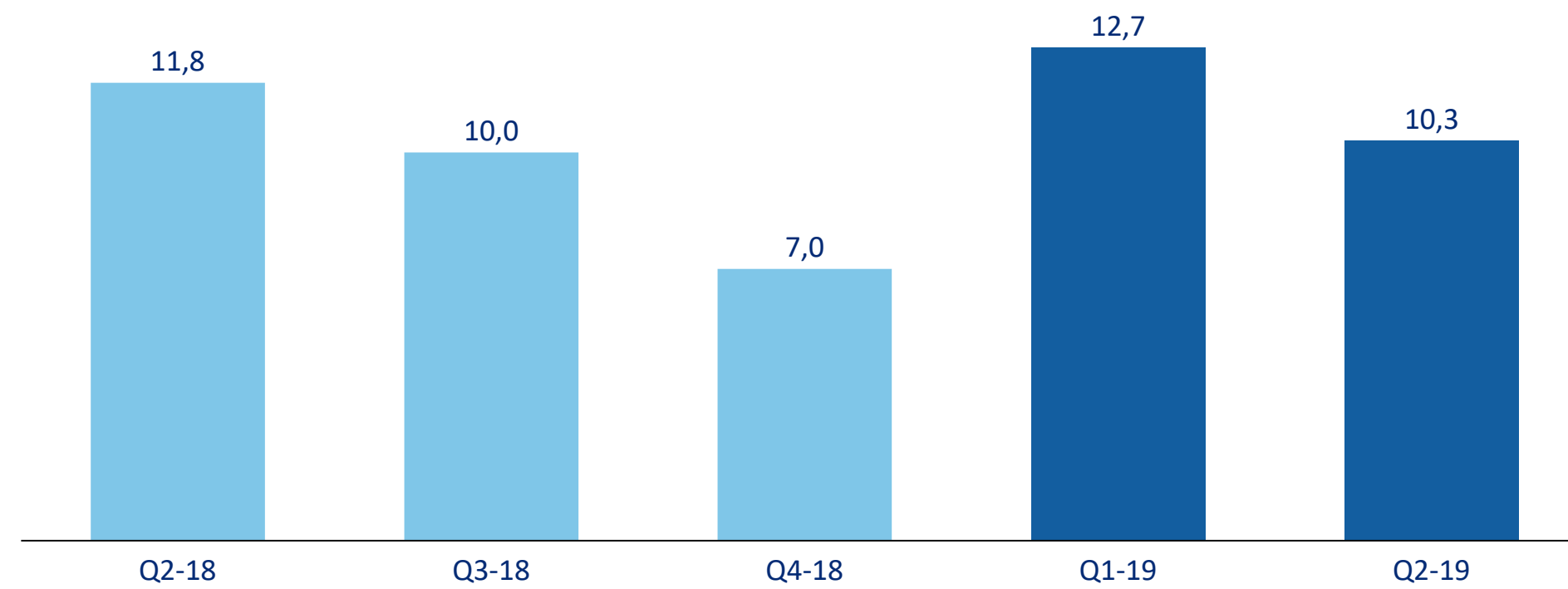

Utlånsvekst

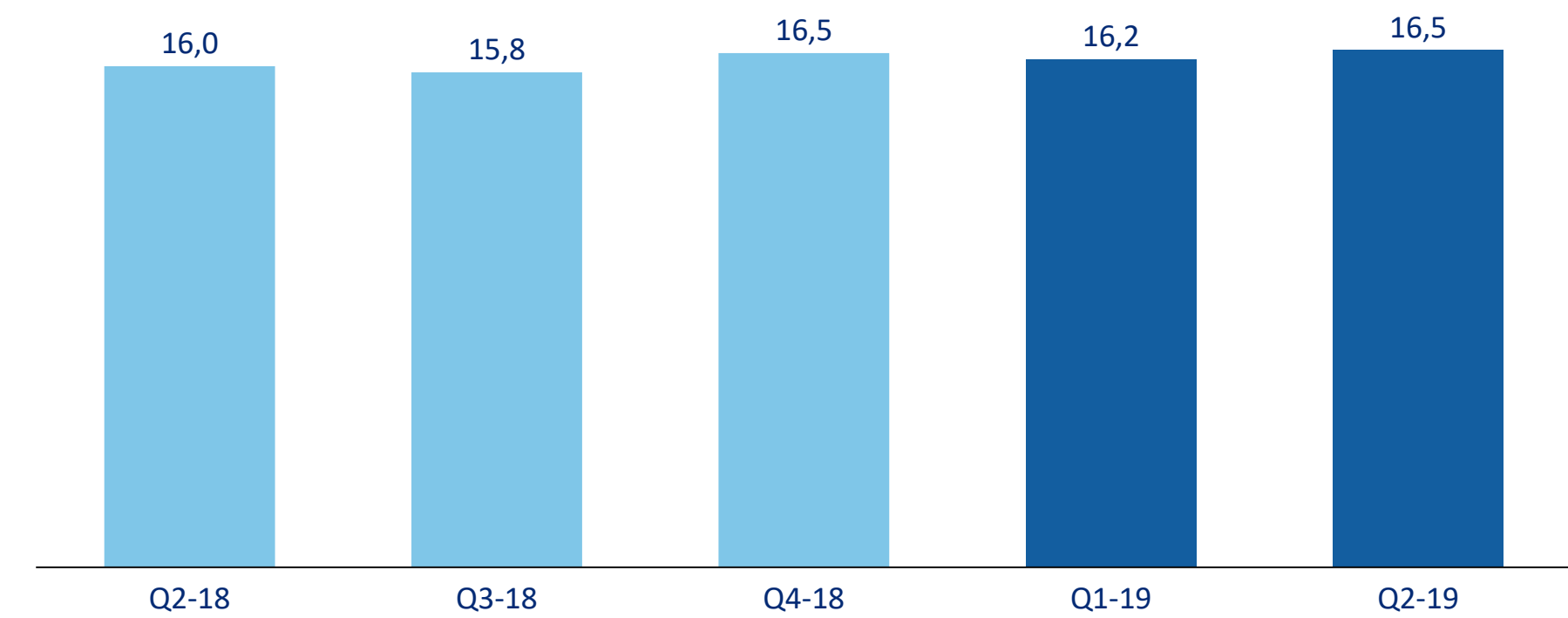

Nøkkeltall, kvartalsvis utvikling

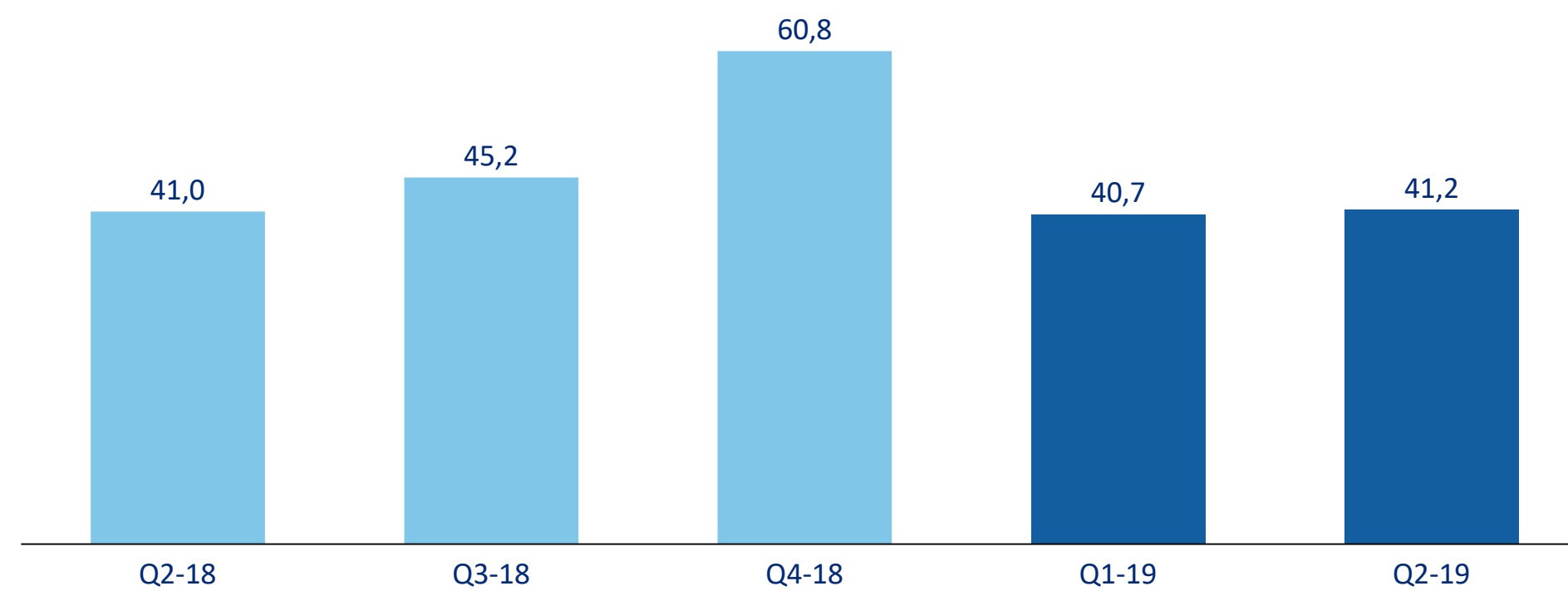
Egenkapitalavkastning

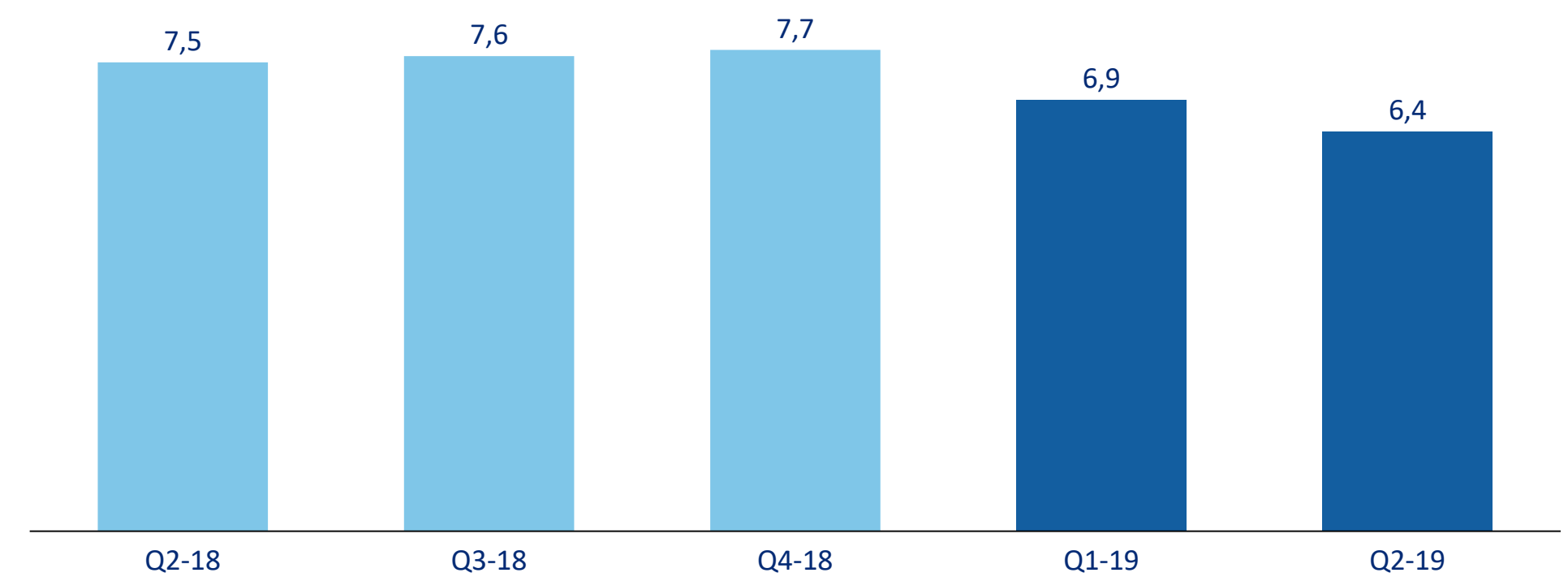
Ren kjernekapitaldekning

Kostnadsprosent

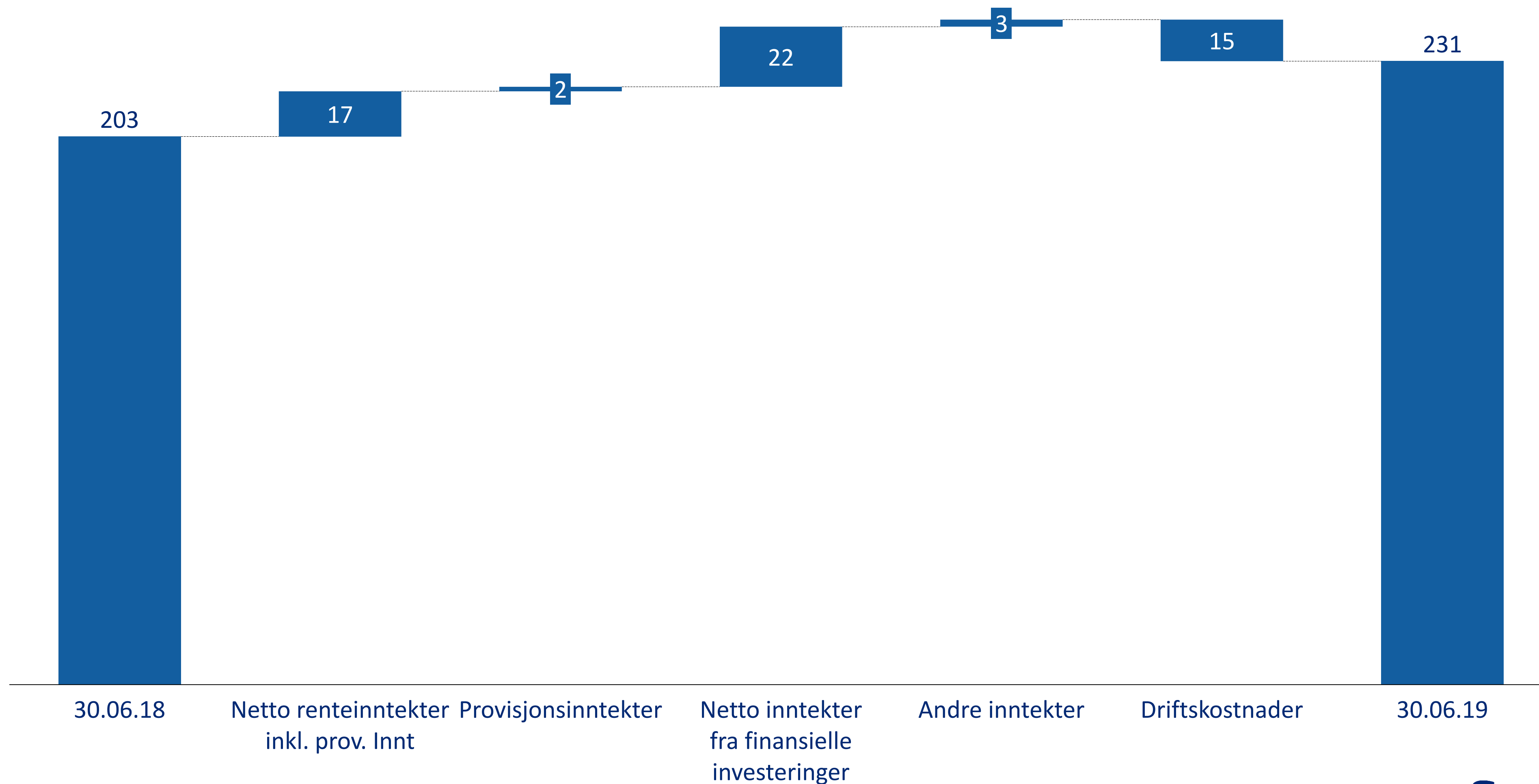

Utlånsvekst

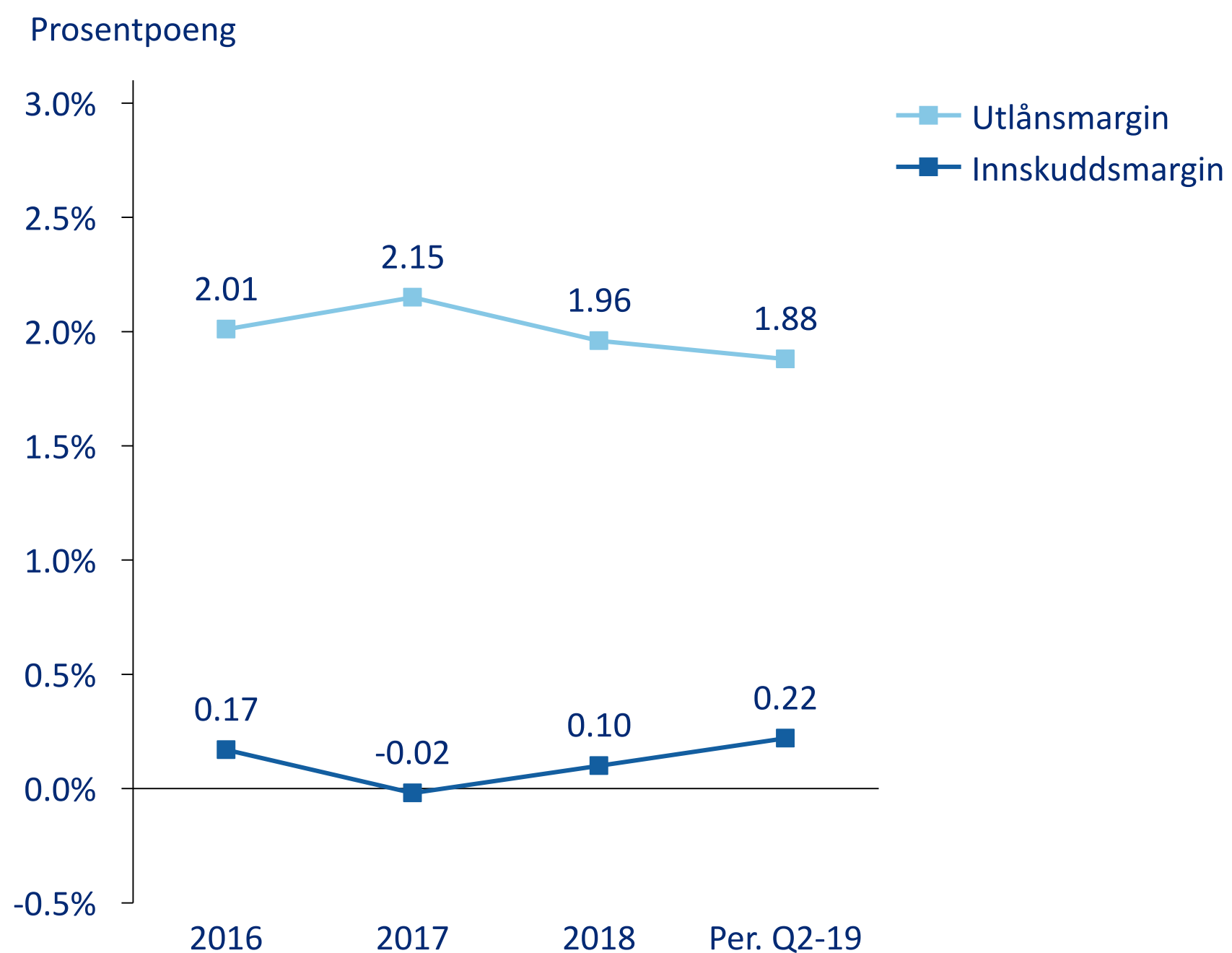

Endring i resultat før tap og skatt 30.06.18 – 30.06.19

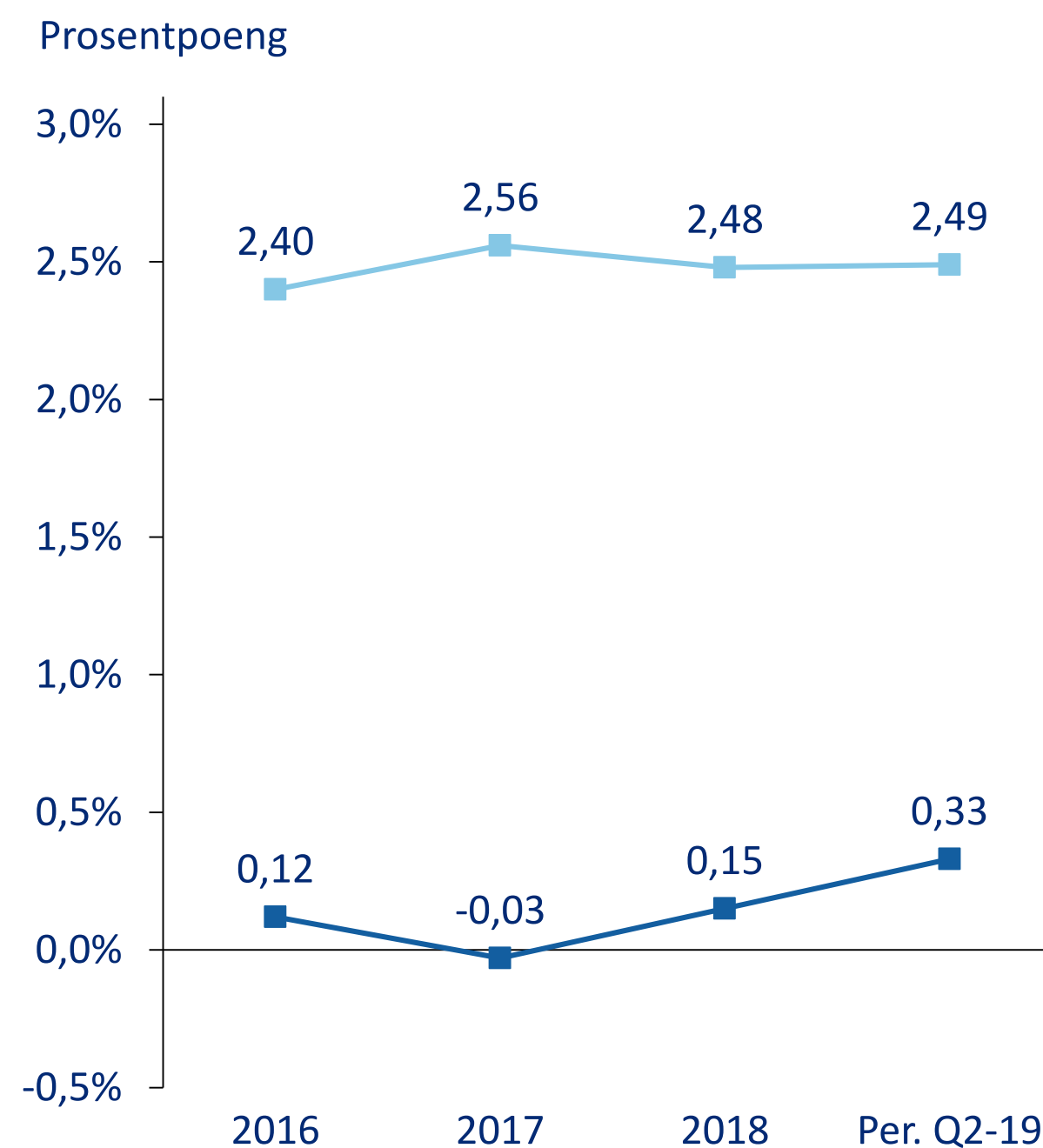

Marginutvikling

Totalt

Bedriftsmarked

Personmarked

Merknad; 3M Nibor er beregnet som gjennomsnittlig 3M Nibor i kvartalet

Banken for Telemark og telemarkinger

Agenda

Økonomisk utvikling i Telemark

Tilbakeblikk første halvår 2019

Avkastnings – og kapitalmål

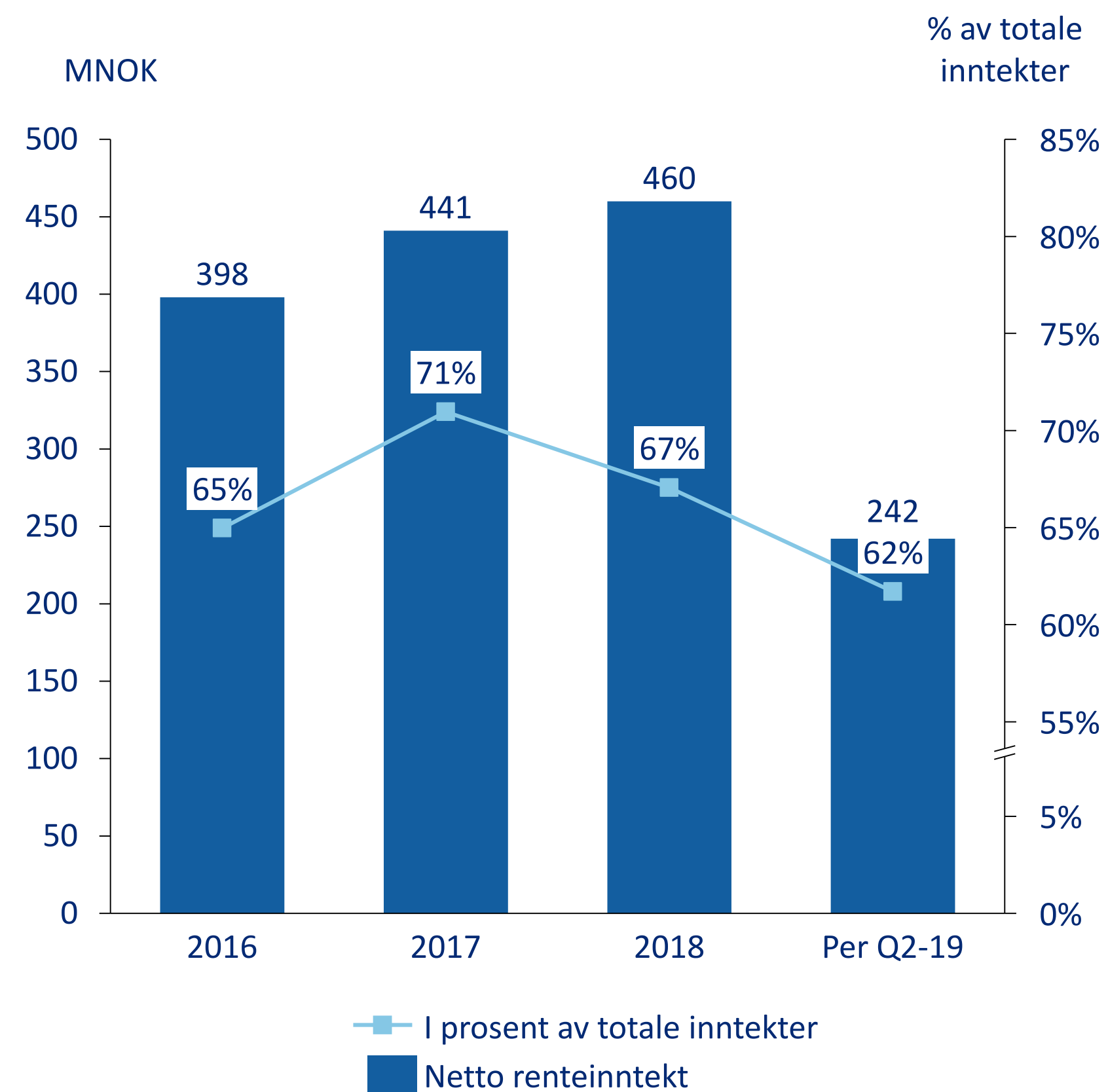
Sammendrag regnskap første halvår 2019

Vedlegg

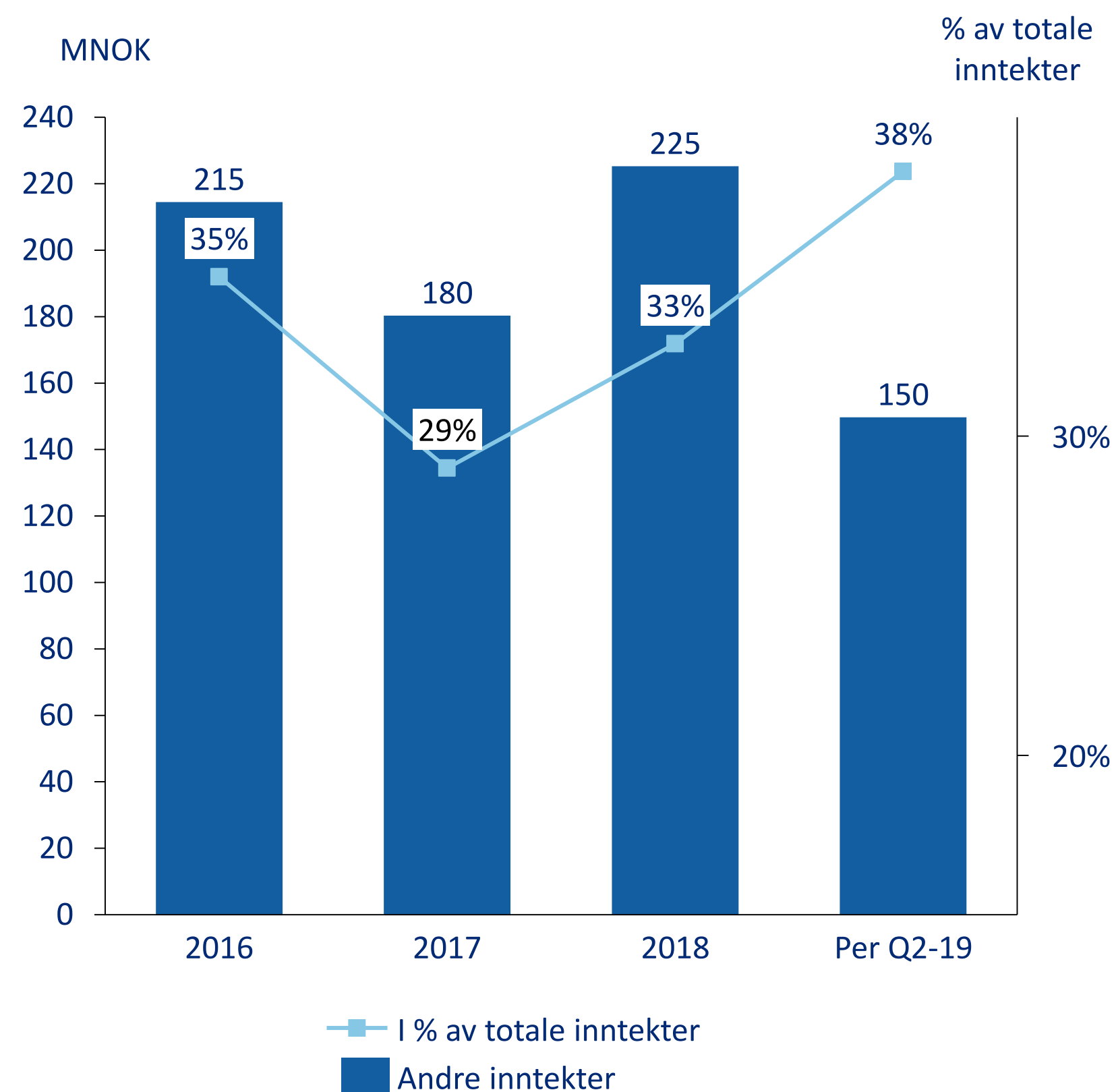

Nøkkeltall fra resultatregnskapet

Netto renteinntekt inkl. provisjonsinntekt BK og NK

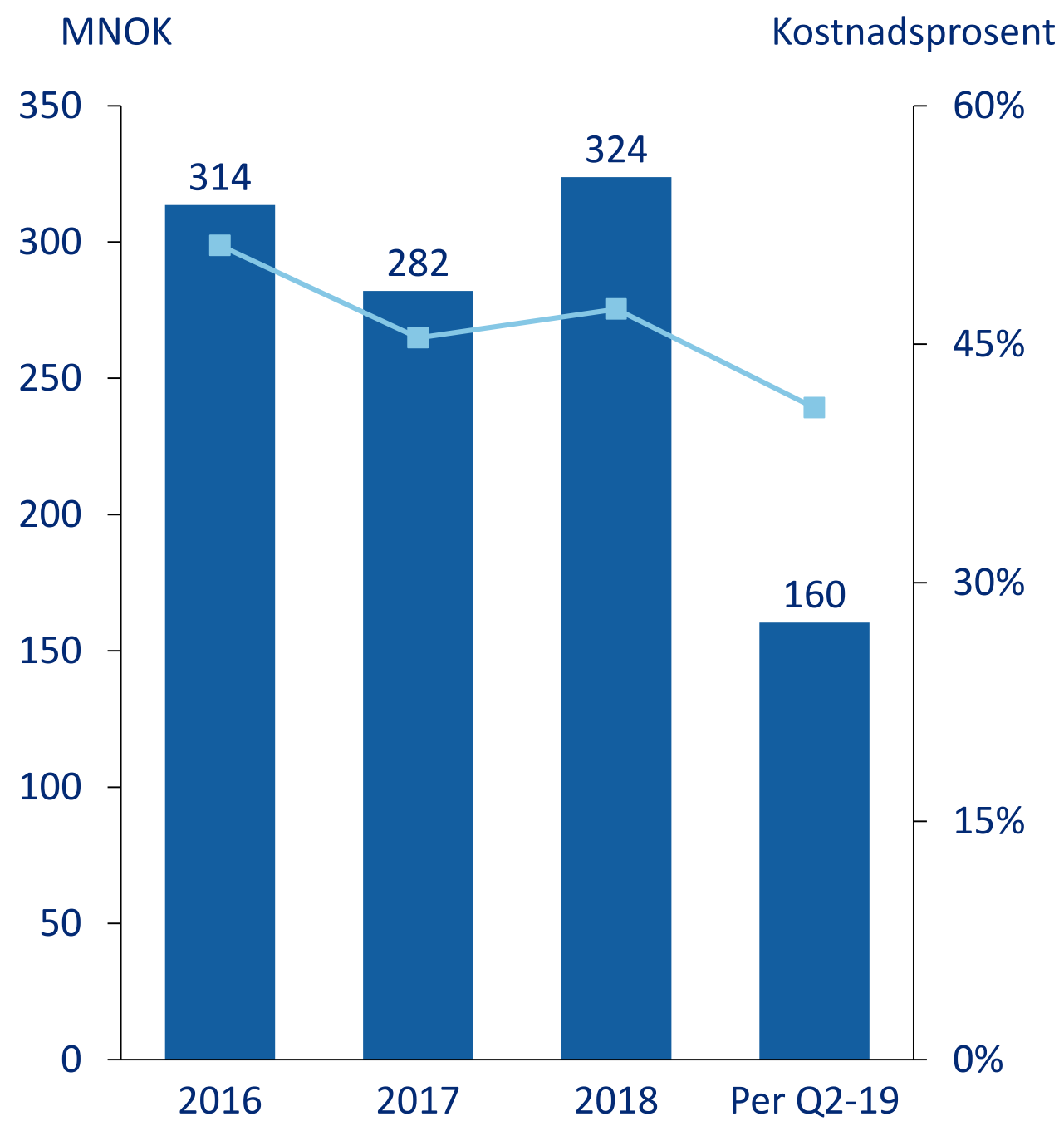

Andre inntekter

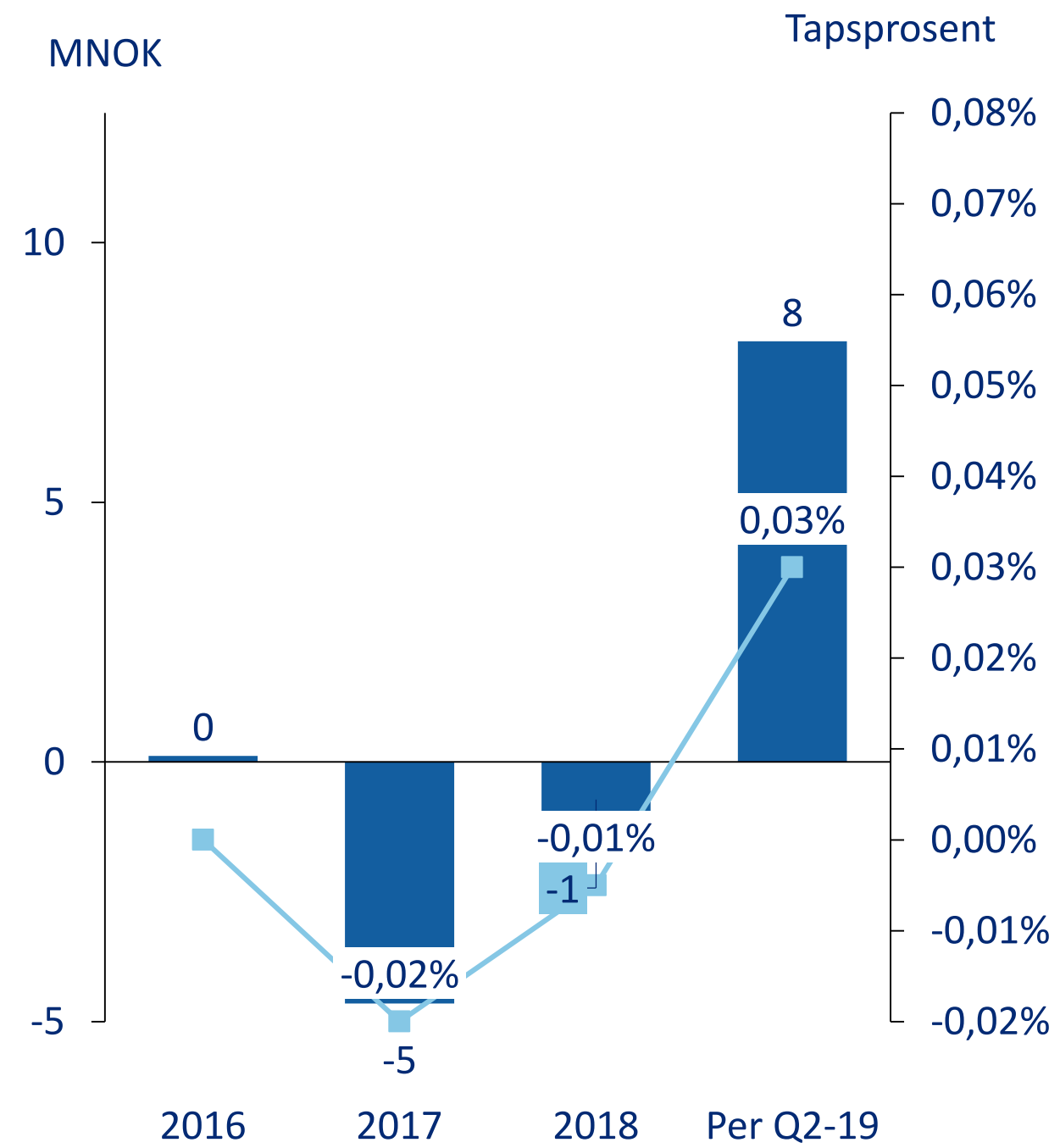
Nøkkeltall fra resultatregnskapet

Driftskostnader

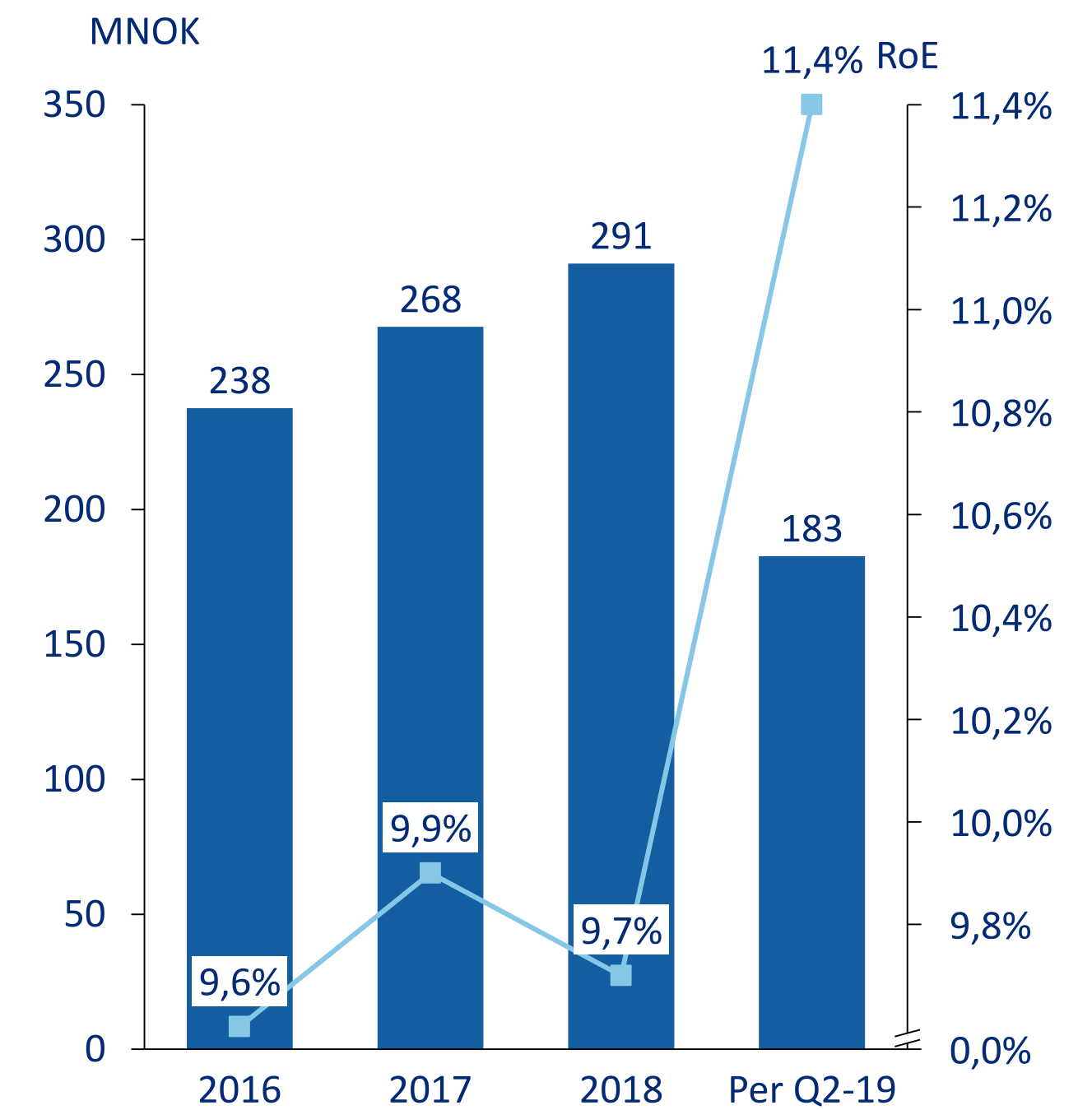
— Kostnadsprosent
■ Driftskostnader

Tapskostnader

— Tapsprosent
■ Tapskostnader

Ordinært resultat etter skatt

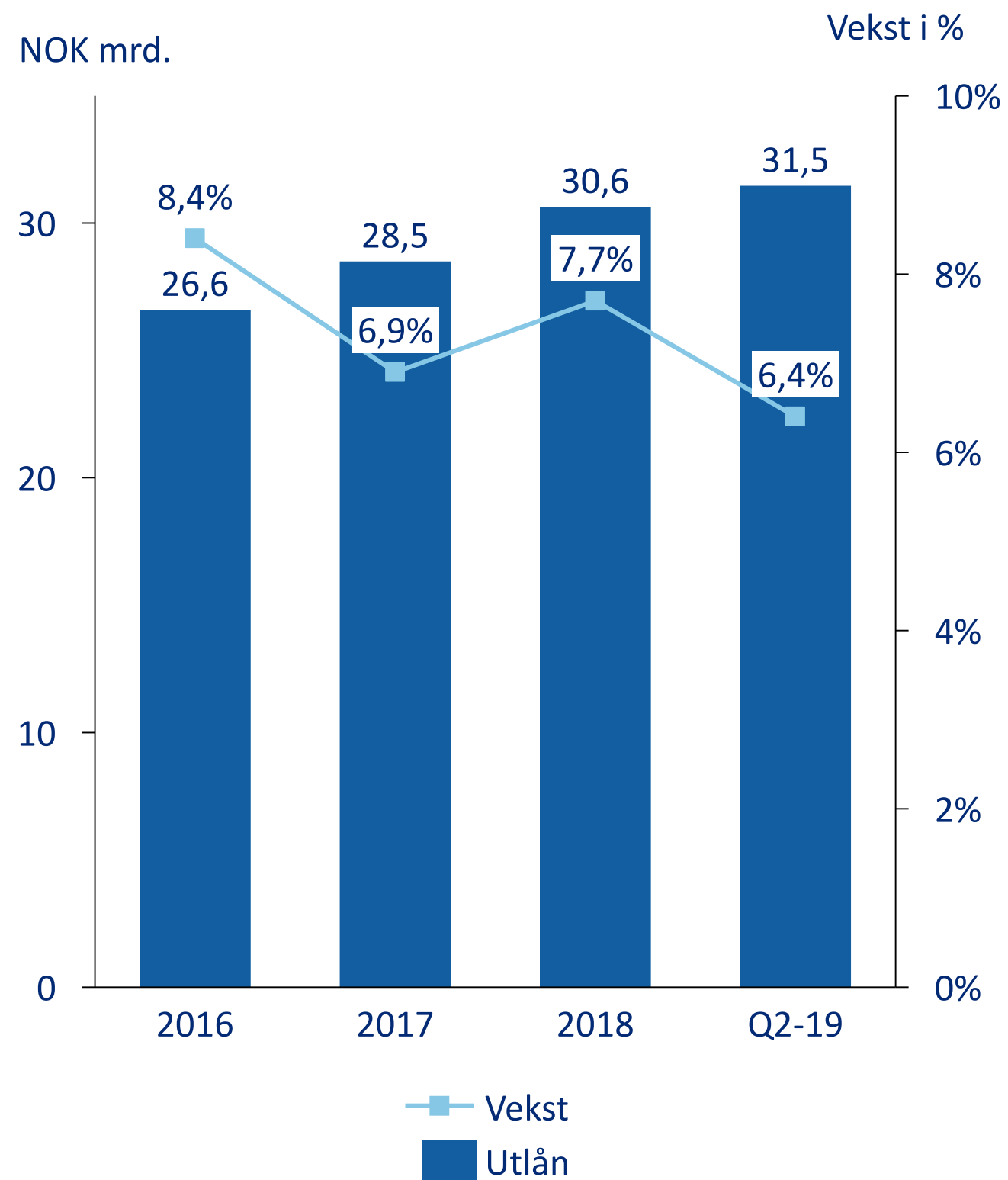
— RoE
■ Ordinært resultat

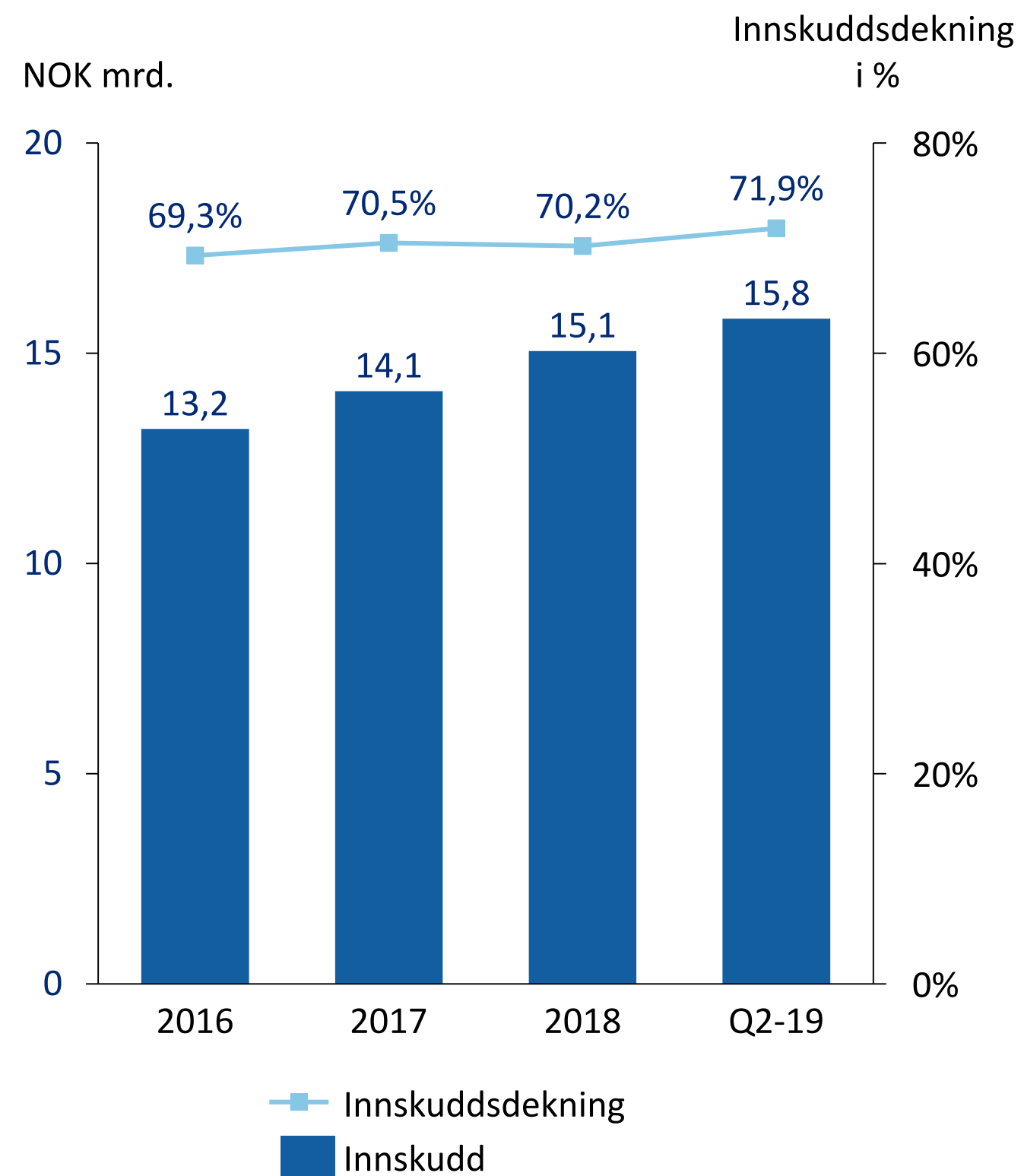

Nøkkeltall fra balansen

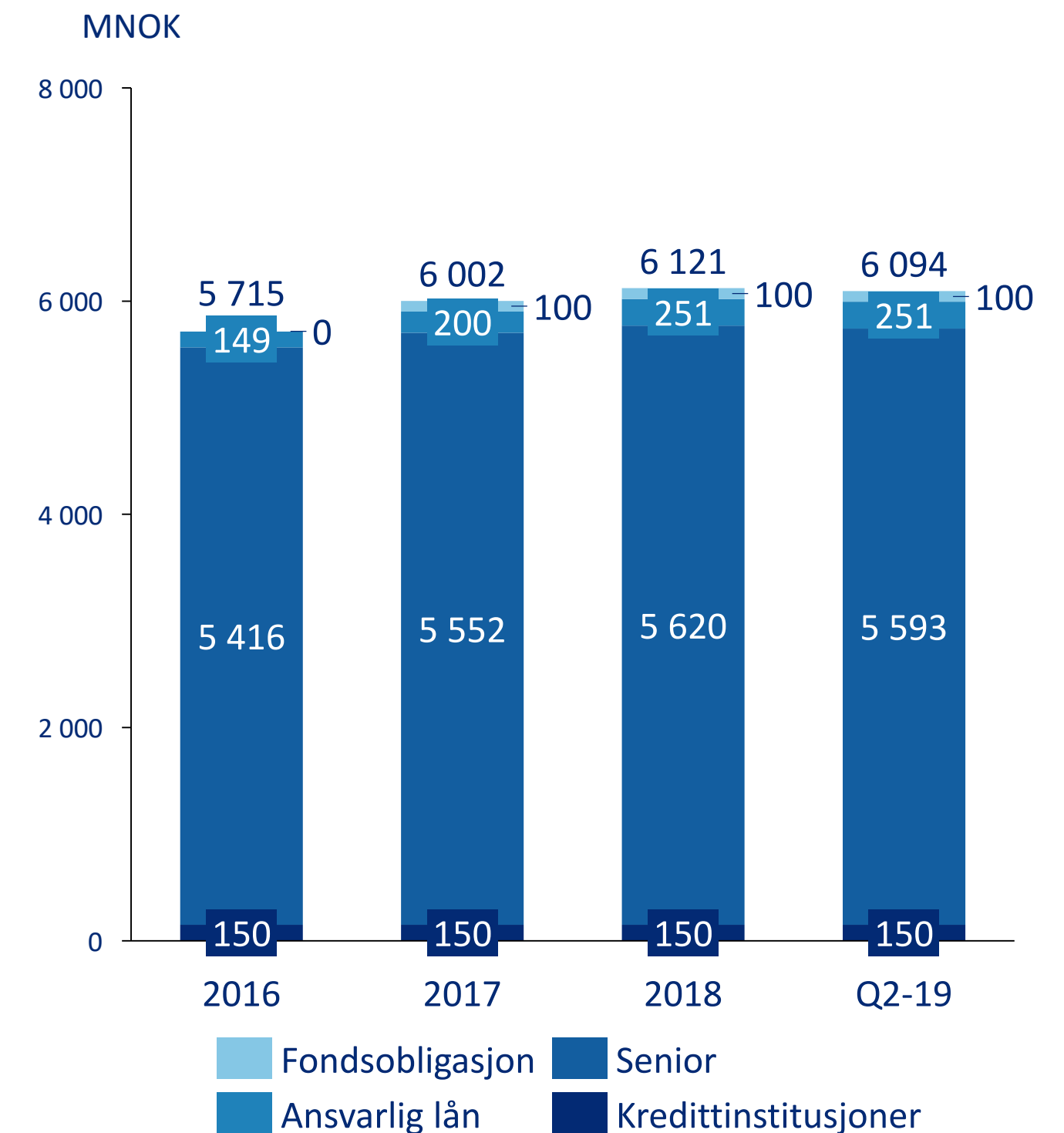
Utlån

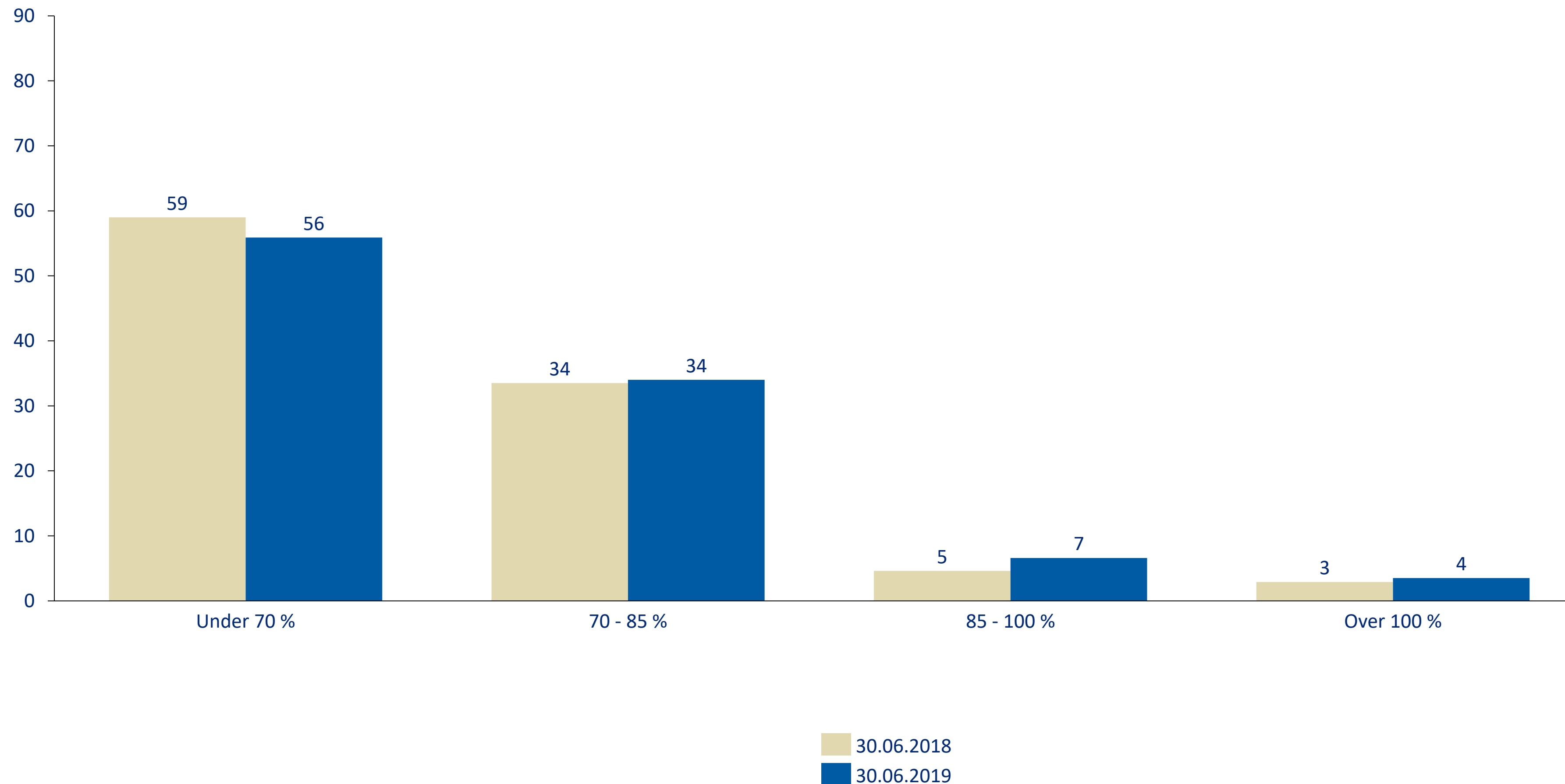
Innskudd

Funding

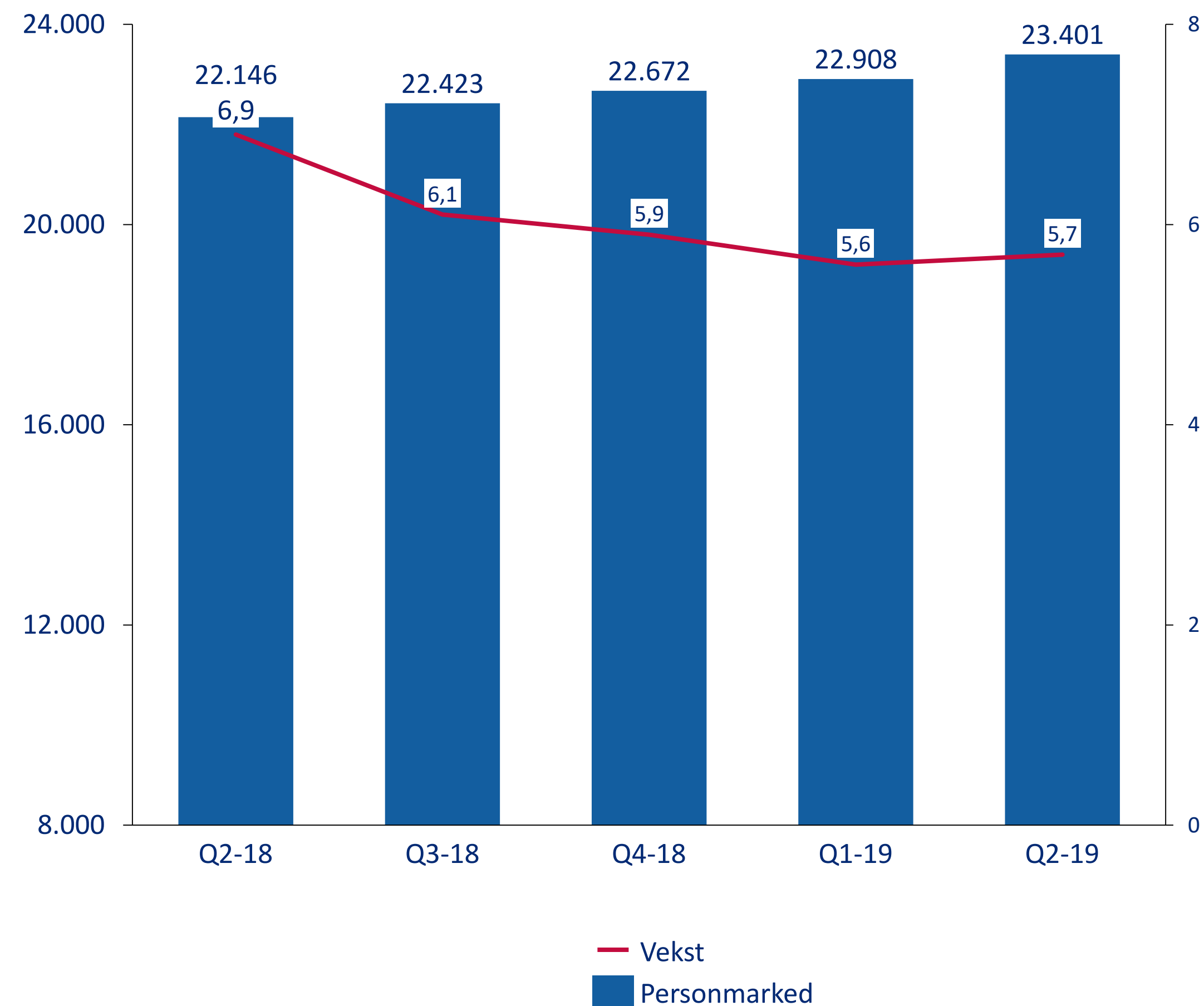
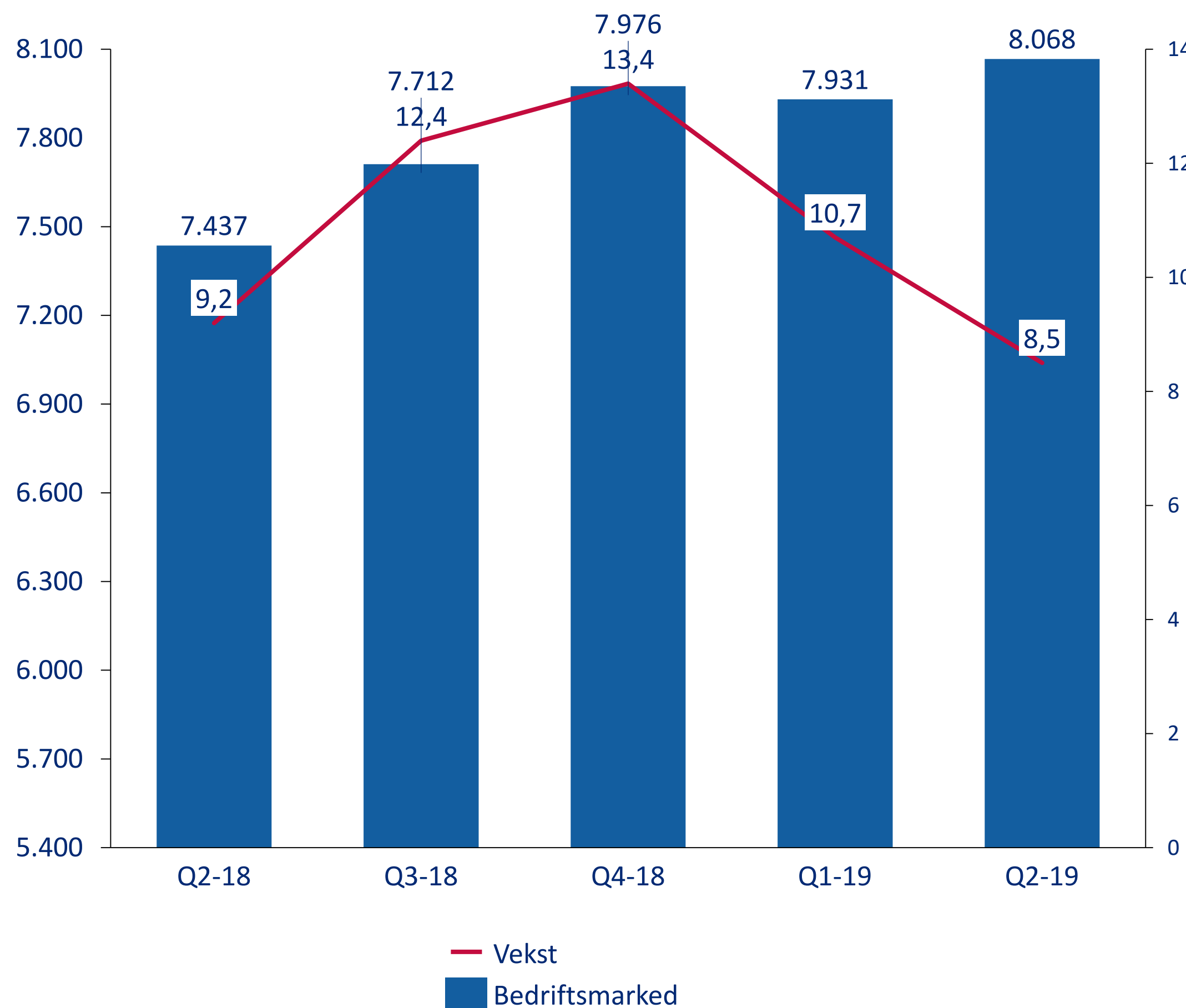
Belåningsgrad boliglån – LTV

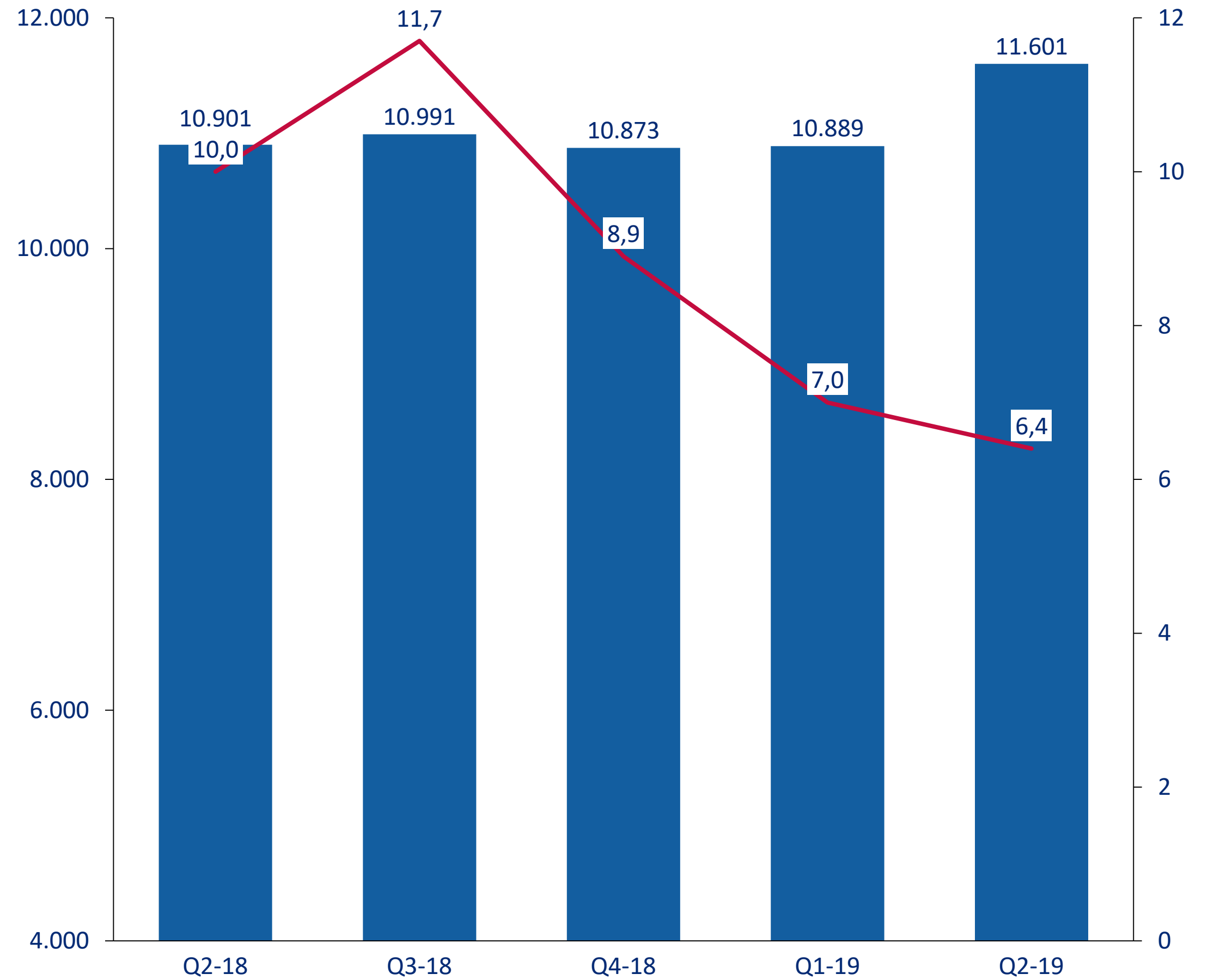
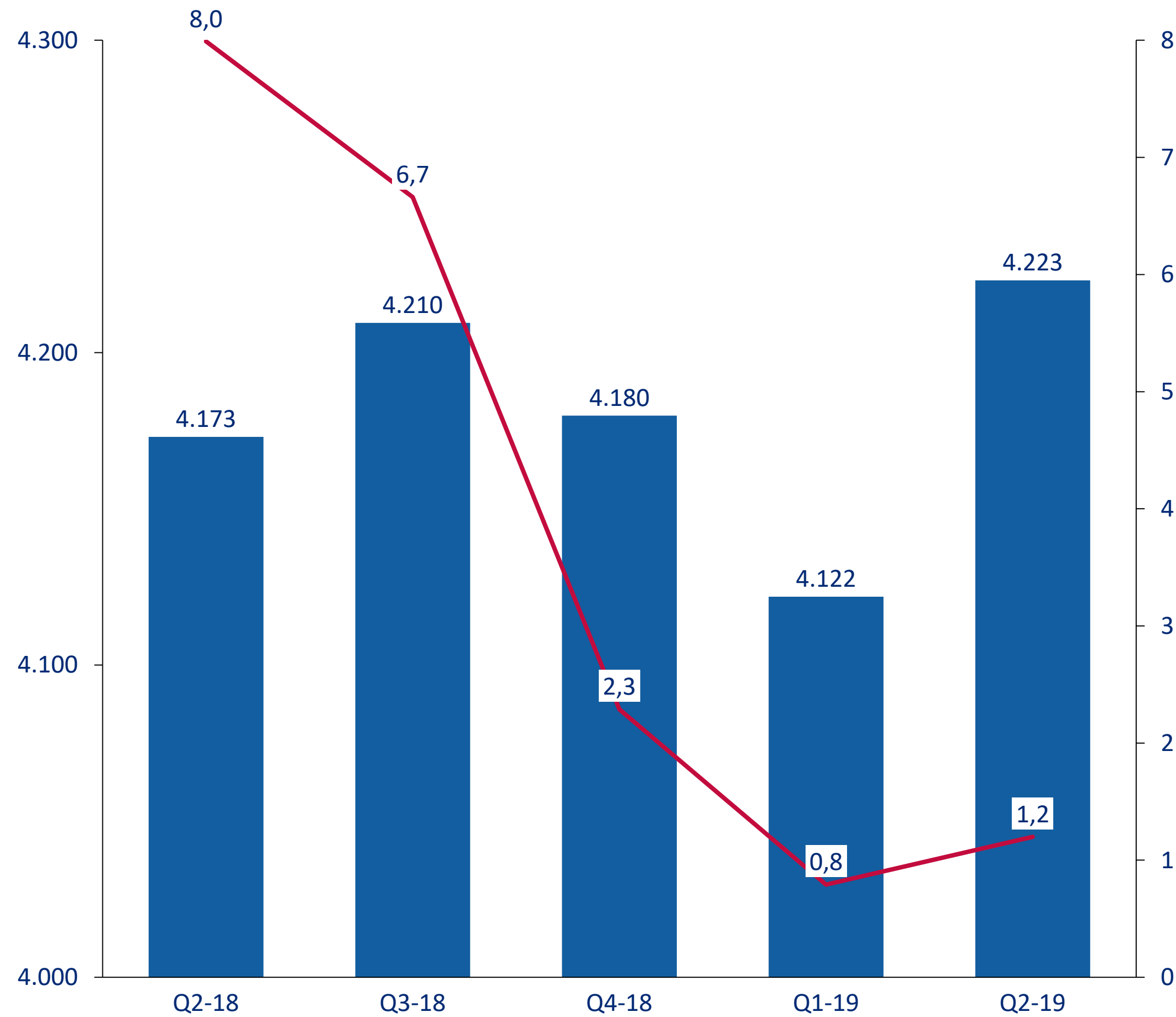
Beregningen av LTV tar utgangspunkt i sikkerhetenes markedsverdi. Ved totalfordelt LTV tilordnes hele det aktuelle lånet til ett og samme intervaller. Tallene inkluderer portefølje overført til SpareBank 1 Boligkreditt AS .

Utlånsvolum og 12 mnd. vekst

Innskuddsvolum og 12 mnd vekst

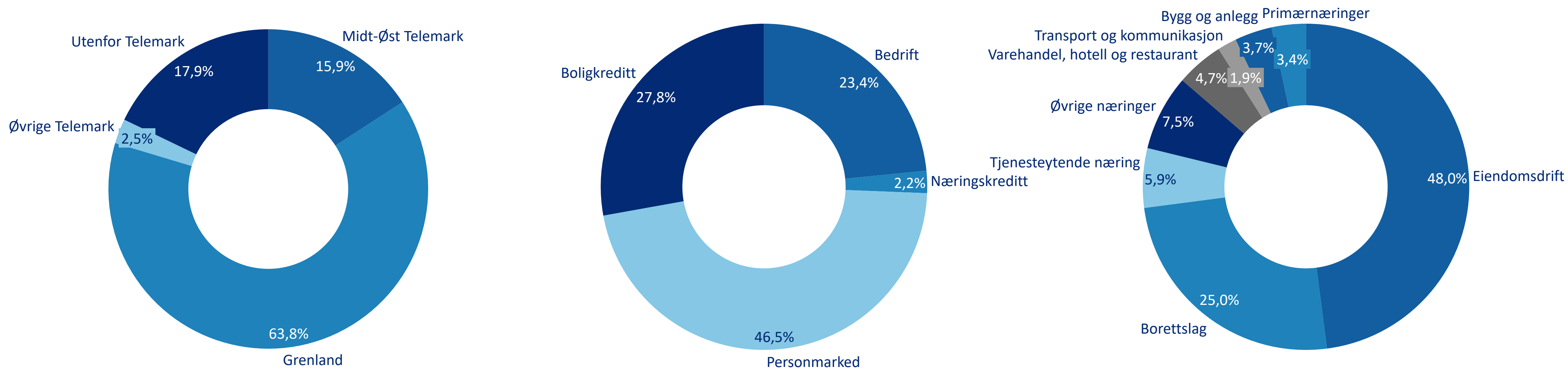

— Vekst
 ■ Bedriftsmarked

— Vekst
 ■ Personmarked

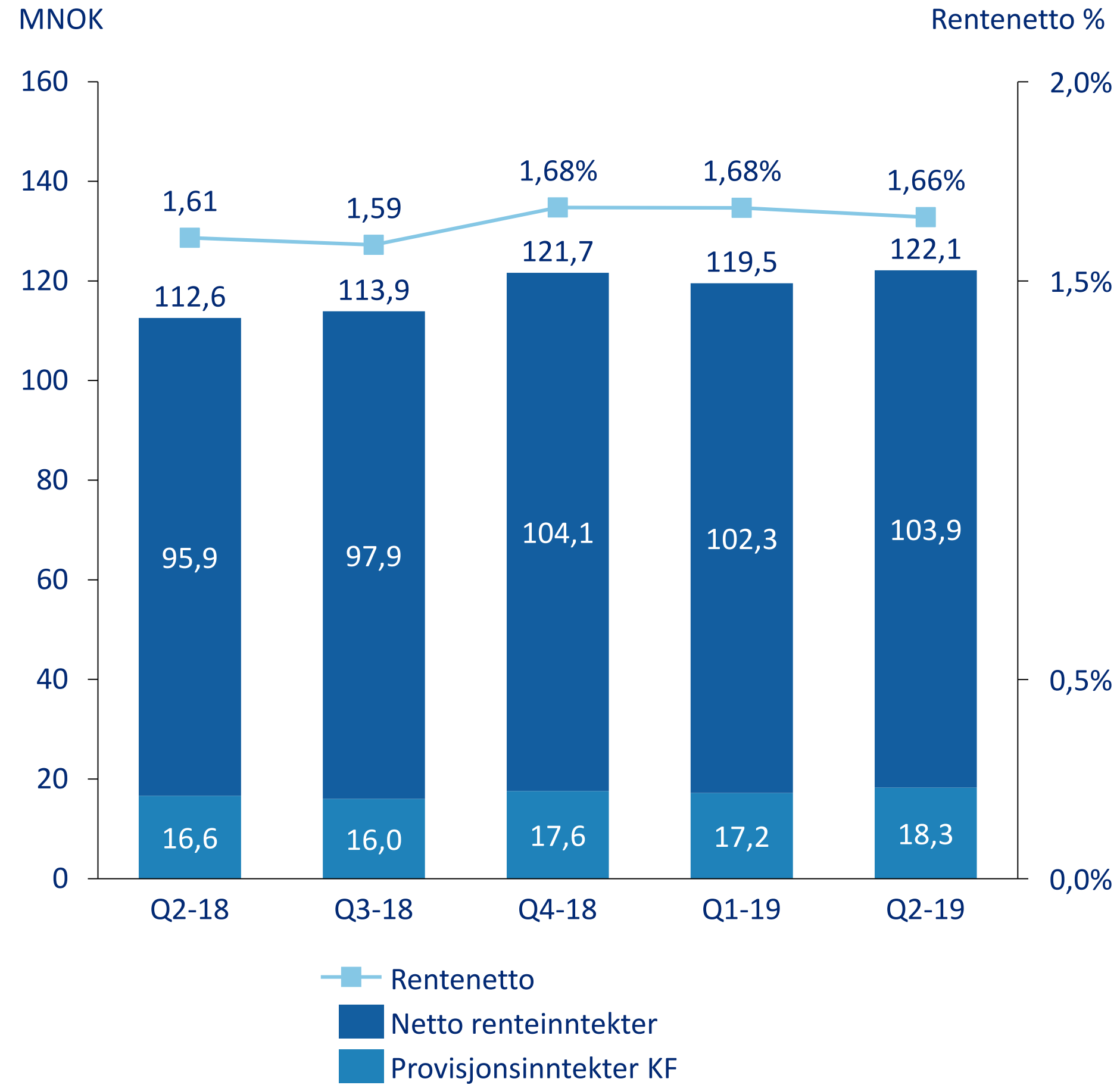

Ingen store endringer i utlånsporteføljen

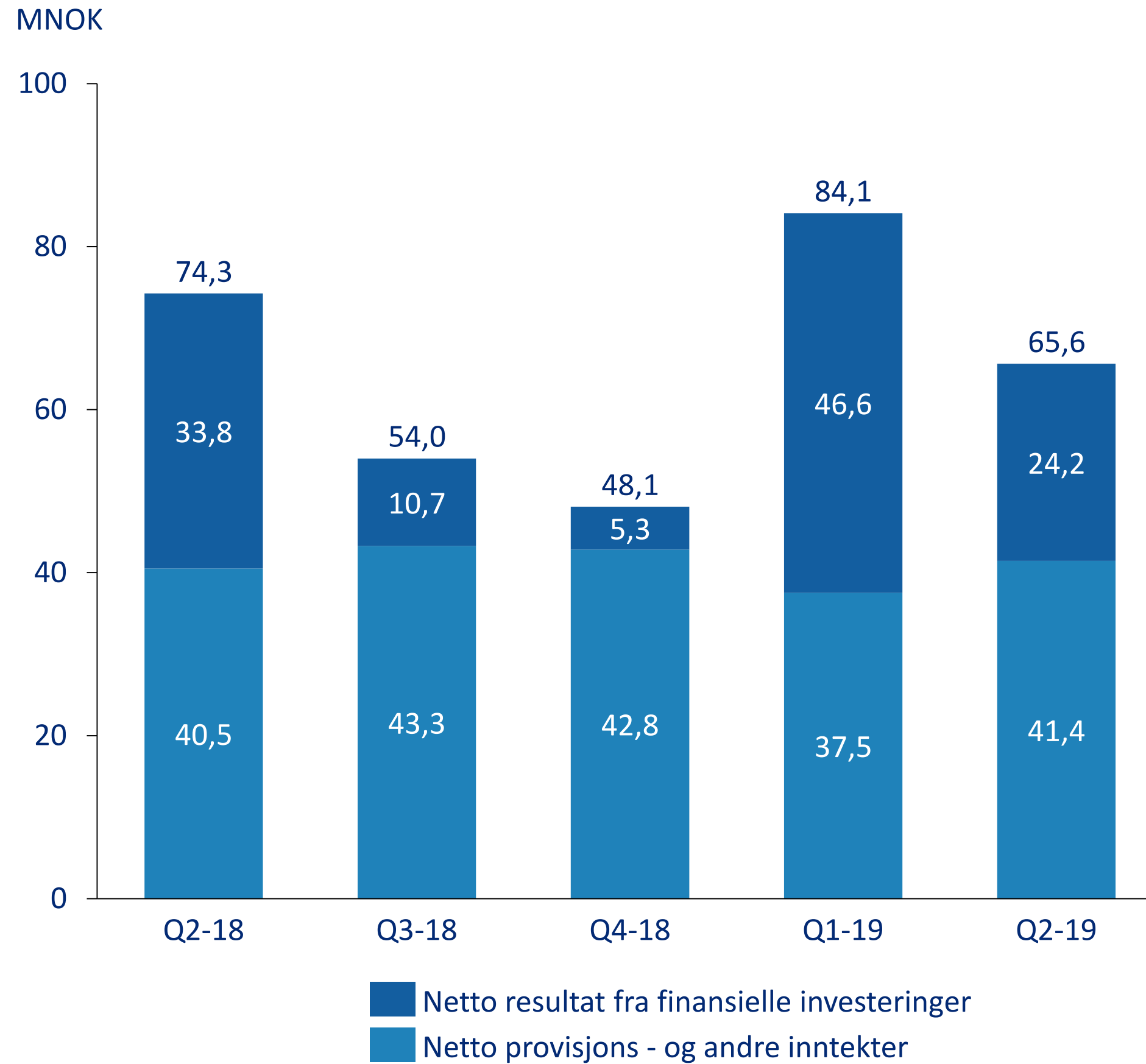

Inntekter per kvartal

Netto renteinntekter

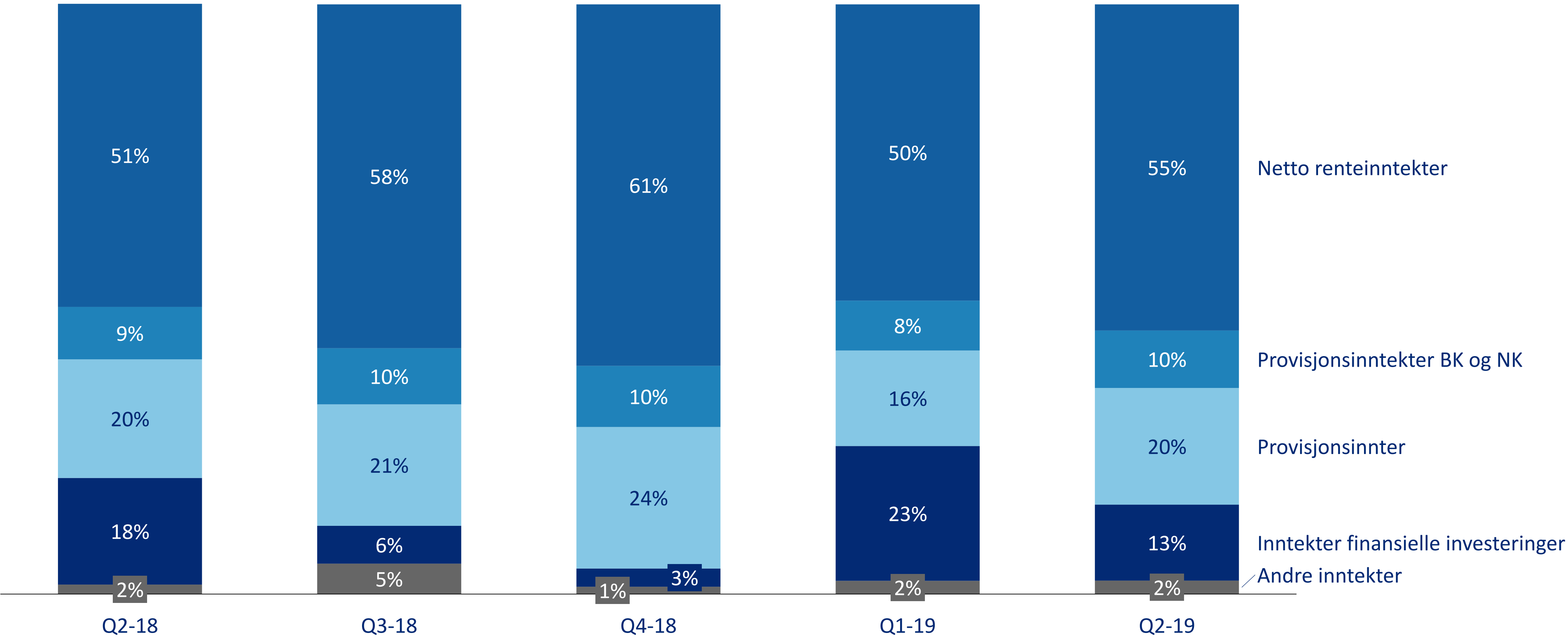

Andre inntekter

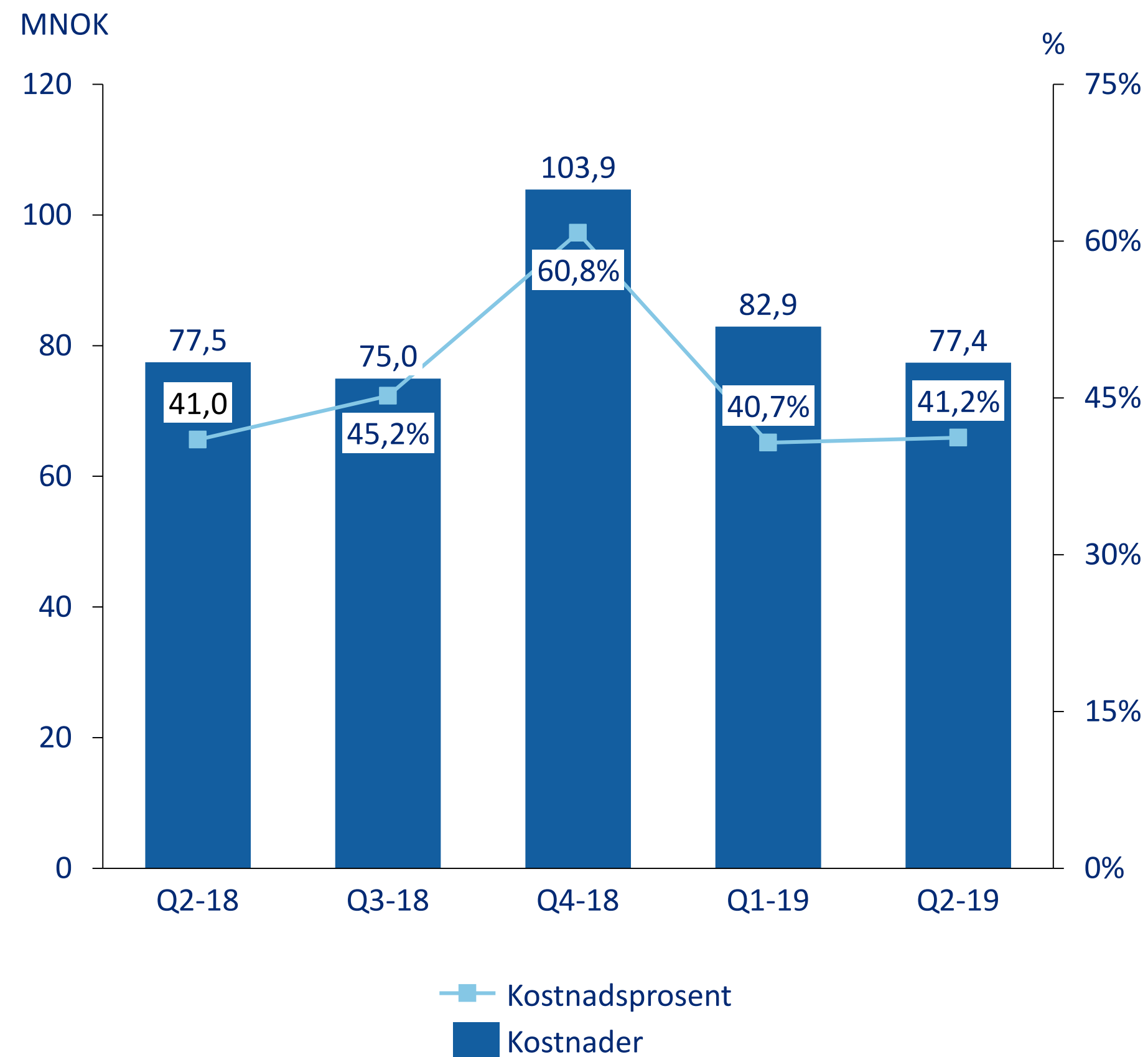

Inntektsprofil

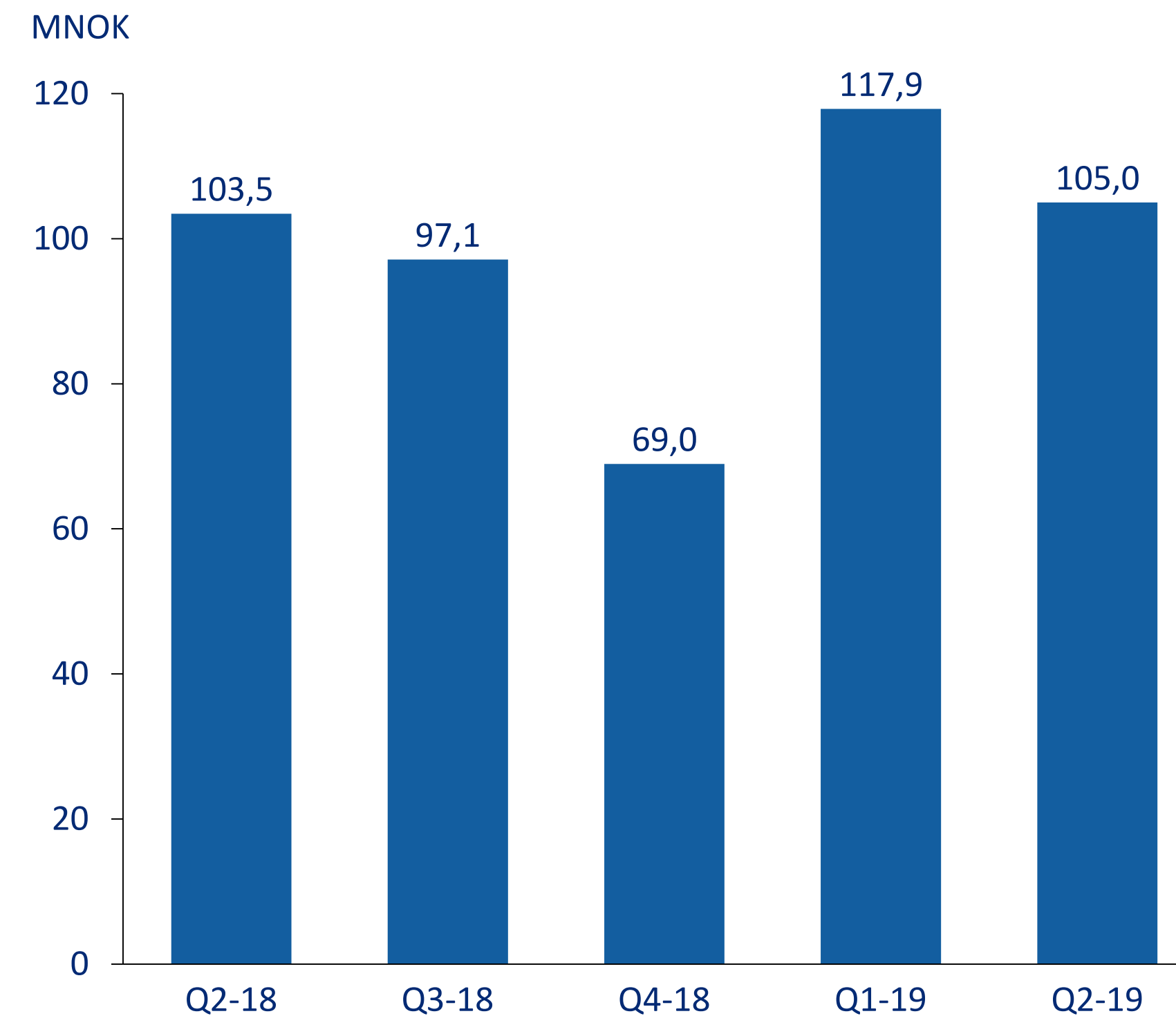

Kostnader og resultat per kvartal

Driftskostnader

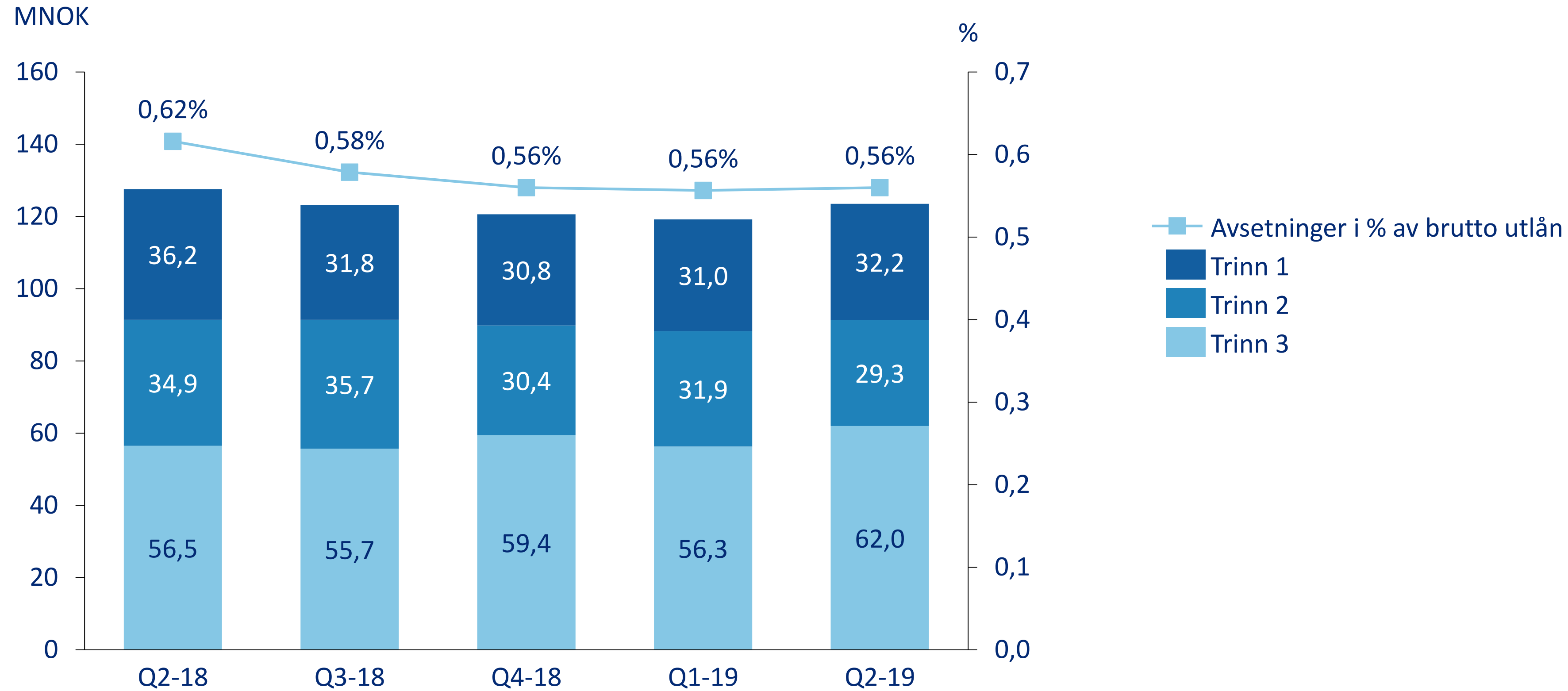

Resultat før skatt

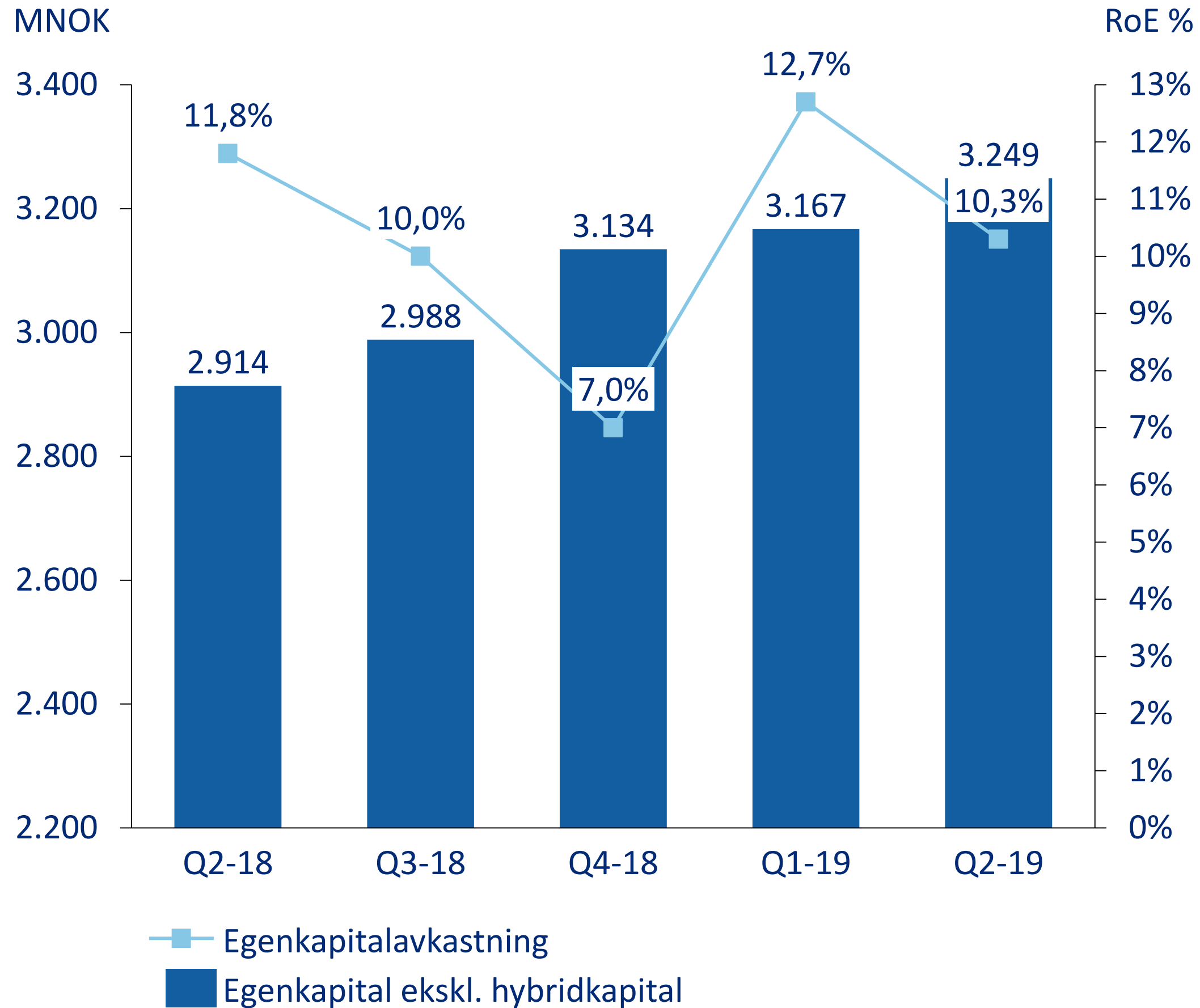

Kvartalsvis utvikling i tapsavsetning

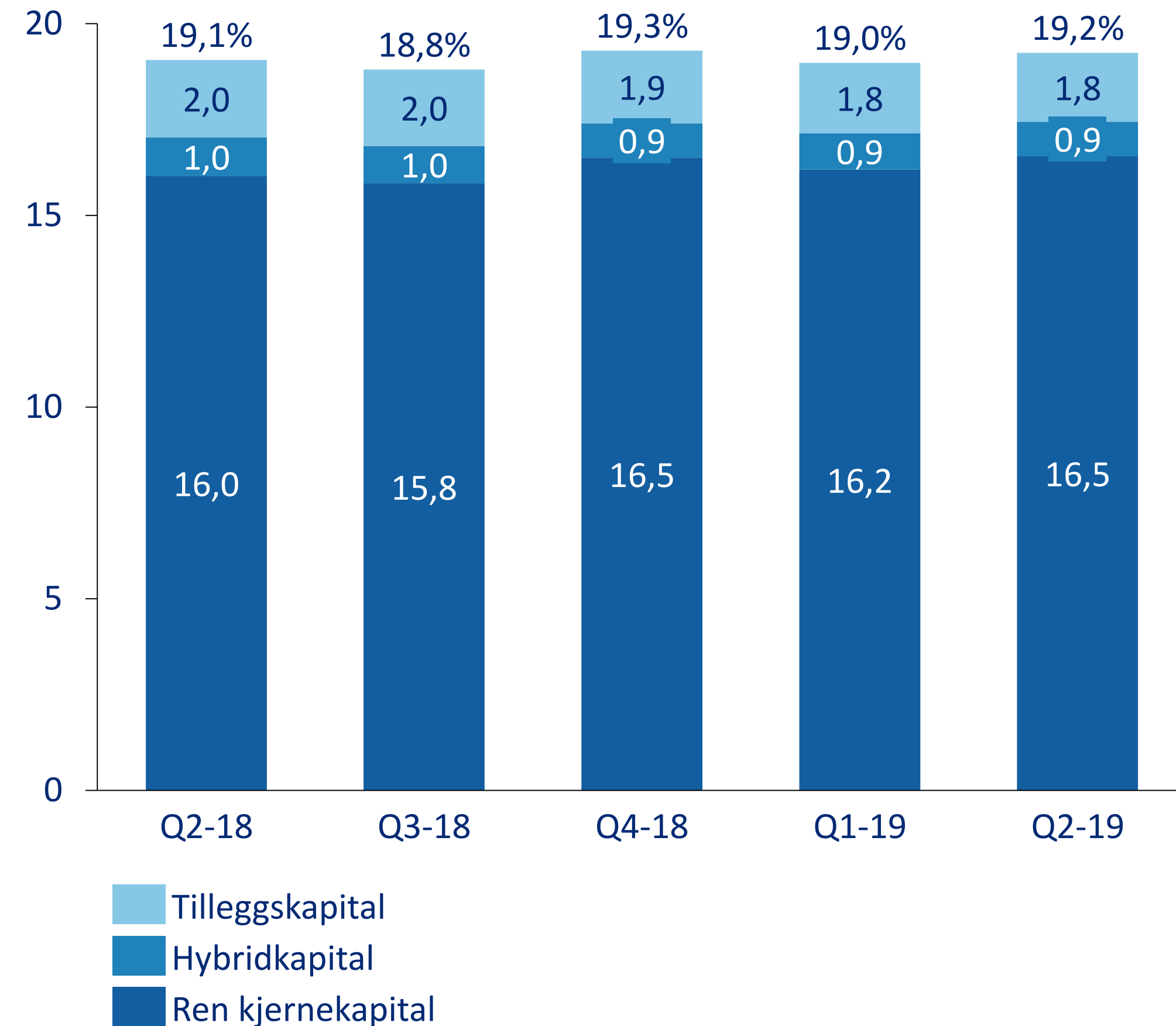

Kvartalsvis utvikling i soliditet og lønnsomhet

Egenkapital og avkastning

Soliditet

Resultatutvikling

<i>Beløp i mnok</i>	Q2-19	Q1-19	Q4-18	Q3-18	Q2-18	31.12.18
Netto renteinntekter	104	102	104	98	96	390
Provisjonsinntekter fra kredittforetak	18	17	18	16	17	70
Sum netto renteinntakter inkl.kredittforetak	122	120	122	114	113	460
Netto provisjonsinntekter	37	33	35	35	36	139
Netto inntekter fra finansielle investeringer	24	47	5	11	35	64
Andre inntekter	4	5	6	10	2	22
Sum netto inntekter	188	204	168	170	185	686
Sum driftskostnader	77	83	102	77	76	324
Driftsresultat før tap og skatt	110	121	66	93	109	362
Tap på utlån og garantier	5	3	-3	-4	6	-1
Driftsresultat før skatt	105	118	69	97	103	363
Skattekostnad	22	18	14	22	18	72
Resultat etter skatt	83	100	55	75	85	291

Netto provisjonsinntekter

<i>Beløp i mnok</i>	Q2-19	Q1-19	Q4-18	Q3-18	Q2-18	31.12.18
Garantiprovisjon	1,0	0,9	1,0	1,1	0,9	3,9
Verdipapiromsetning og forvaltning	3,7	1,3	3,0	2,3	2,5	10,4
Forsikringstjenester	9,9	9,9	9,3	9,6	9,7	38,3
Netto betalingsformidling	12,9	11,7	12,7	12,3	11,4	47,6
Eiendomsmegling	8,3	8,1	7,9	9,0	9,1	33,1
Netto andre provisjonsinntekter	1,5	1,1	1,2	0,8	2,4	5,4
Netto provisjonsinntekter ekskl. kredittforetak	37,2	33,0	35,2	35,1	36,0	138,7
Provisjonsinntekter BK og NK	18,3	17,2	17,6	16,0	16,6	70,2

Driftskostnader

<i>Beløp i mnok</i>	Q2-19	Q1-19	Q4-18	Q3-18	Q2-18	31.12.18
Lønn	41	45	63	38	39	181
Alliansekostnader	13	14	13	13	13	51
IKT kostnader	7	5	8	7	5	27
Markedsføring	4	5	4	5	5	18
Driftskostnader eiendommer	2	3	2	2	2	8
Andre driftskostnader	7	8	10	10	9	28
Avskrivninger	3	3	2	3	3	10
Sum driftskostnader	77	83	102	77	76	324

Resultat Q2 2019

Resultat konsern ble på 182,7 (160,8) mnok herav resultat:

Sparebanken Telemark (mor)	176,0 (167,5) MNOK
EiendomsMegler 1 Telemark	1,8 (1,6) MNOK
Eiendomsselskaper	1,2 (0,8) MNOK
Felleskontrollerte virksomheter	56,9 (14,2) MNOK
Konsolidering og konsernelimineringer	53,2 (23,3) MNOK
Konsernresultat	182,7 (160,8) MNOK

Resultat datterselskaper

Selskap (beløp i mnok)	30.06.19	30.06.18
EM1 Telemark	51 %	51 %
Andel resultat etter skatt	0,9	0,8
Sparebankgården AS	100 %	100 %
Andel resultat etter skatt	1,0	0,7
Tufte Eiendom AS	100 %	100 %
Andel resultat etter skatt	0,2	0,1

Resultat tilknyttede selskaper

Selskap (beløp i mnok)	30.06.19	30.06.18
SamSpar AS (SB1 Gruppen AS)	7,8 (1,5) %	7,8 (1,5)%
Resultat etter skatt	53,3	9,2
Bokført verdi morbank	71,2	71,2
Bokført verdi konsern	131,1	118,2
BN Bank ASA	2,5 %	12,3 (2,5)%
Resultat etter skatt	3,8	3,9
Bokført verdi morbank	19,3	8,8
Bokført verdi konsern	96,2	79,0
EiendomsMegler 1 Næringsmegler AS	50 %	50 %
Resultat etter skatt	-0,2	1,2
Bokført verdi morbank	5,8	5,8
Bokført verdi konsern	5,0	6,0

Banken for Telemark og telemarkinger

Sparebanken Telemark
Org.nr: 937 891 334
Telefon 915 02610

post@sb1telemark.no
Sb1telemark.no

PB 188
3901 Porsgrunn

